

Vaihtotori

Kohti opiskelijälähtöistä työelämäyhteistyötä

Petra Kumpulainen ja Leena Leskelä

Opinnäytetyö

Elokuu 2019

Sosiaali- ja terveysala

Toimintaterapian koulutusohjelma

Tekijä(t) Kumpulainen, Petra Leskelä, Leena	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Syyskuu 2019
	Sivumäärä 50	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Vaihtotori Kohti opiskelijälähtöistä työelämäyhteistyötä		
Tutkinto-ohjelma Toimintaterapeutti (AMK), Toimintaterapeutin tutkinto-ohjelma		
Työn ohjaaja(t) Jaana Ritsilä ja Kristiina Juntunen		
Toimeksiantaja(t) Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa –hanke, Jyväskylän ammattikorkeakoulu		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli sujuvoittaa JAMKin toimintaterapeuttiopiskelijoiden ja työelämän välistä yhteistyötä kehittämällä sitä opiskelijälähtöisempään suuntaan. Opinnäytetyön tietoperustassa tarkasteltujen tutkimusten mukaan ammattikorkeakouluopiskelijan ammatti-identiteetin kehittymisen kannalta työelämässä suoritettavat opinnot ovat merkittävässä roolissa ja harjoittelujaksot vahvistavat opittuja taitoja paremmin kuin perinteinen luokkahuonetyöskentely.</p> <p>Työelämäyhteyksien luominen on kuitenkin haastavaa, sillä työelämäyhteistyöväyliä on useita rinnakkaisia ja ne ovat työelämälähtöisiä eli työpaikat määrittelevät tarjonnan sen sijaan, että opiskelijat itse voisivat määritellä, millaista työelämäyhteistyötä he opintojensa tueksi tarvitsisivat.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena olikin luoda suunnitelma uudesta opiskelijälähtöisestä työelämäyhteistyön työvälisestä. Työväline nimettiin Vaihtotoriksi, koska ajatuksena on, että väline olisi kahdensuuntainen eli palvelisi sekä opiskelijoiden että työelämän tarpeita.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin kehittämistutkimuksena. Aineistona tarkasteltiin JAMKissa tällä hetkellä käytössä olevia neljää työelämäyhteistyöväyliä (Elmo-intra, Future Factory, Jobiili ja Tuudo) sekä yhdeksää suomalaista hanketta, joiden tavoitteena on kehittää työelämäyhteistyötä ammattikorkeakouluissa. Hankkeiden analyysi toteutettiin teoriaohjaavana sisällyönanalyysinä, joka pohjautui opiskelijälähtöisyyden sekä Person-Environment-Occupation -mallin toiminnallisuuden käsitteisiin.</p> <p>Aineiston analyysin tuloksena todettiin sekä työelämäyhteistyöväylien että hankkeiden olevan opiskelijakeskeisiä - ei opiskelijälähtöisiä. Opinnäytetyön tuloksena syntyi suunnitelma opiskelijälähtöisestä Vaihtotorista, joka mahdollistaa opiskelijan aktiivisen osallistumisen omien opintojensa suunnitteluun.</p>		
Avainsanat (asiasanat) opiskelijälähtöisyys, työelämäyhteistyö, ammatti-identiteetti, PEO-malli, työelämäyhteistyöväylät, toimintaterapia		

Author(s) Kumpulainen, Petra Leskelä, Leena	Type of publication Bachelor's thesis	Date September 2019 Language of publication: Finnish
	Number of pages 50	Permission for web publication: x
Title of publication Vaihtotori Towards student-centered cooperation with working life		
Degree programme Degree programme in Occupational Therapy		
Supervisor(s) Jaana Ritsilä and Kristiina Juntunen		
Assigned by Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa –project, JAMK University of Applied Sciences		
Abstract <p>The purpose of the thesis was to streamline cooperation between occupational therapy students at JAMK and working life by developing the cooperation to a more student-centered direction. According to the studies mentioned in knowledge base of the thesis, studies in working life play an important role in the development of professional identity, and internships reinforce the learned skills better than traditional classroom work.</p> <p>However, it is challenging to create contacts with working life, as there are several parallel pathways to working life. Moreover, the pathways are work oriented, which means that workplaces define the supply instead of letting students themselves define what kind of working life cooperation they would need to support their studies.</p> <p>The aim of the thesis was to create a plan for a new student-centered tool for working life cooperation. The tool was named Vaihtotori because the idea was that it would be a two-way tool that would serve the needs of both students and working life.</p> <p>The thesis was implemented as a development study. The data selected for the study included four working life cooperation pathways currently in use at JAMK (Elmo-intra, Future Factory, Jobiili and Tuudo) and nine Finnish projects aimed at developing working life cooperation in universities of applied sciences. The data analysis method used to review the projects was theory-driven, content analysis, which was based on a student-centred concept and the concept of functionality of the Person-Environment-Occupation –model.</p> <p>Based on of the analysis of the data, both working life pathways and projects were found to be student-focused but not student-centered. The outcome of the thesis was a plan for a student-centered tool: Vaihtotori, which enables the students participate actively in the planning of their own studies.</p>		
Keywords/tags (subjects) Student-center(ed), working life cooperation, professional identity, PEO-model, pathways of working life cooperation, occupational therapy		

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Opinnäytetyön tietoperusta	4
2.1	Person- Environment- Occupation Model eli PEO- malli	5
2.2	Opiskelijälähtöisyys	8
2.3	Ammatti-identiteetti	11
2.4	Työelämän merkitys opintojen aikana	13
3	Kehittämistutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tuotos.....	15
4	Kehittämistutkimuksen toteuttaminen	16
4.1	Kehittämisprosessin vaiheet	16
4.2	Kehittämismenetelmä	18
4.3	Aineiston hankinta ja analyysimenetelmät	20
5	Tämänhetkiset työelämäyhteyksien väylät	22
5.1	Elmo-opiskelijaintra.....	22
5.2	Future Factory	22
5.3	Jobiili.....	23
5.4	Tuudo.....	25
6	Työelämäyhteistyötä kehittävien hankkeiden analyysin tulokset	27
7	Suunnitelma Vaihtotorista	33
8	Pohdinta.....	38
	Lähteet	45
	Liitteet	49
	Liite 1. TYÖPEDA- hankkeen työpaketit	49
	Liite 2. Opinnäytetyössä tarkastellut hankkeet	50

Kuviot

Kuvio 1. Ihmisen toiminnallisuus kuvattuna PEO-mallin mukaan (Occupation focused conceptual frameworks 2011).	6
Kuvio 2. Opiskelijan toiminnallisuus PEO-mallin mukaan.....	8
Kuvio 3. Opinnäytetyön kehittämistutkimusprosessi	18
Kuvio 4. Opinnäytetyön johtopäätöksenä syntynyt käsitys opiskelijan asemasta työelämäyhteistyössä.....	29

Taulukot

Taulukko 1. Työelämäyhteistyöväylien ominaisuudet.....	26
Taulukko 2. Työelämäyhteistyötä kehittävien hankkeiden kuvaus	30

1 Johdanto

Työelämäkokemusten merkitys ammatti-identiteetin kehittymiselle opintojen aikana on merkittävä (Arreciado Marañón & Isla Peran 2015; Clarke, Martin, Sadlo & de-Visser 2014; Weaver, Peters, Koch & Wilson 2011). Jyväskylän ammattikorkeakoulun (myöhemmin JAMK) toimintaterapeuttiopiskelijat suorittavat neljä työharjoittelua, jotka ovat laajuudeltaan yhteensä 50 opintopistettä. Näiden lisäksi muutamiin kursseihin liittyy työelämässä suoritettavia harjoitustöitä. Harjoittelupaikkojen ja harjoitustöiden suorituspaikkojen sopiminen on haastavaa, koska opiskelijoita on paljon suhteessa harjoittelupaikkoihin ja väyliä, joiden kautta harjoittelupaikat ja harjoitustyöt sovitaan, on useampia. Väylät ovat vaikeakäyttöisiä ja haasteita niiden käytössä lisää se, että ne ovat keskenään erilaisia ja ne löytyvät eri paikoista. Työpaikat kuormittuvat, koska samaan paikkaan hakee useita opiskelijoita toisistaan tietämättä.

Tällä hetkellä JAMKin toimintaterapeuttiopiskelijoilla on käytössään neljä virallista väylää (Elmo-opiskelijaintra, Future Factory, Jobiili ja Tuudo) työelämäyhteyksien etsimiseen ja luomiseen. Kaikki edellä mainitut väylät ovat niin sanotusti yhdensuuntaisia eli työpaikat ilmoittavat opiskelijoille, mitä he tarvitsevat. Toisin sanoen opiskelija ei voi jättää omaa ilmoitustaan ja kertoa, millaista paikkaa hän etsii. Sen sijaan, että opiskelija olisi itsenäinen, aktiivinen toimija, hän jää vastaanottajan rooliin. Työelämäyhteydet näyttäytyvät tällä hetkellä ennen kaikkea opiskelijakeskeisinä. Ollakseen opiskelijalähtöisiä, työelämäyhteyksien ja väylien tulisi mahdollistaa opiskelijoiden itsenäinen, aktiivinen toimijuus. Toimivat työelämäyhteydet ja aktiivinen toimijuus helpottavat opiskelijoiden työelämäyhteyksien luomista, joka puolestaan vaikuttaa merkittävästi ammatti-identiteetin kehittymiseen.

Työelämäyhteistyön yksisuuntaisuudesta johtuvan ongelman ratkaisemiseksi olisi tarvetta kehittää uudenlainen työväline, jossa yhdistyisivät sekä opiskelijoiden että työpaikkojen näkökulmat ja tarpeet. Toisin sanoen, opiskelijat voisivat etsiä ja selailta uuden työvälineen avulla työpaikkojen jättämiä ilmoituksia sekä jättää oman ilmoituksen, jossa etsivät työelämäyhteyksiä. Toisaalta taas työpaikat voisivat selailta opiskelijoiden jättämiä ilmoituksia ja etsiä sopivaa opiskelijaa tekemään tietyn työn tai il-

moittaa esimerkiksi harjoittelupaikasta. Uusi työväline mahdollistaisi kahdensuuntaisen vuorovaikutuksen opiskelijoiden ja työelämän välillä, vähentäisi työelämään kohdistuvaa sähköposti- ja puhelutulvaa ja kokoaisi kaikki tarjolla olevat työelämäyhteydet yhteen paikkaan. Lisäksi uusi työväline olisi opiskelijalähtöinen, jolloin opiskelija itse pääsee aktiivisesti vaikuttamaan omien opintojensa sisällön ja toteutuksen suunnitteluun.

Opinnäytetyö tehdään Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa -hankkeeseen (myöhemmin TYÖPEDA), joka toimii JAMKin kanssa opinnäytetyön toimeksiantajana. TYÖPEDA on valtakunnallinen hanke, jonka tarkoituksena on tuoda entistä vahvemmin työelämänäkökulmaa opiskeluun. TYÖPEDA-hankkeessa kehitetään toimintamalleja, joissa korkeakoulut ja työelämä yhdessä luovat oppimisympäristöjä teorian ja käytännön yhdistämiseksi. Hanke on jaettu useampiin ”työpaketteihin” (ks. Liite 1). JAMK toimii Tuki ja ohjaus työelämäpedagogiikassa -työpaketin vetäjänä. Kyseinen työpaketti on jaettu edelleen kolmeen osaan, joista JAMK on vahvimmin mukana Harjoittelu ja työssäoppimisen tuki ja ohjaus -osiossa. Tämä opinnäytetyö tehdään kyseiseen osioon. (Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa, n.d.)

Opinnäytetyö toteutetaan niin sanottuna tutkimuksellisena kehittämistoimintana eli työssä yhdistetään tutkimuksellinen ote ja kehittämistoiminta. Tutkimuksellisen kehittämistoiminnan tarkoituksena on, että asia tai ilmiö – eli tässä tapauksessa työelämäyhteistyöhön hakeutumisen väylät – olisi kehittämistoiminnan jälkeen parempi kuin se oli sitä ennen. Opinnäytetyössä etsitään ja analysoidaan hankkeita, joiden tavoitteena on parantaa työelämäyhteistyötä sekä tarkastellaan JAMKissa tällä hetkellä käytössä olevia työelämäyhteistyöväyliä. Analysoinnin lopputuloksena on suunnitelma opiskelijalähtöisestä työvälineestä, joka sujuvoittaisi työelämäyhteistyötä.

2 Opinnäytetyön tietoperusta

Opinnäytetyön tekijät ovat toimintaterapeuttiopiskelijoita, joiden näkökulmasta on hyödyllistä yhdistää toimintaterapian teoriaa opinnäytetyön aiheen tarkasteluun. Toimintaterapiassa ihminen nähdään kehittyvänä yksilönä, jonka toiminnallisia kykyjä

halutaan edistää (Fisher, 2009, 10-14). Tämän vuoksi opinnäytetyössä tarkastellaan opiskelijan toiminnallisuutta työelämäyhteistyössä toimintaterapian teorian kautta. Tässä luvussa esitellään lyhyesti PEO-mallin sisältö, määritellään opiskelijälähtöisyyden ja ammatti-identiteetin käsitteet sekä tarkastellaan työelämän merkitystä ammatti-identiteetin kehitykselle opintojen aikana. Opiskelijan ammatti-identiteetin kehityksen kannalta työelämässä suoritettavat tehtävät ja opinnot ovat merkittäviä. Kontaktien luominen työpaikkoihin tulisi olla sujuvaa. Tämä edellyttää kahdensuuntaista vuorovaikutusta työelämän, oppilaitoksen ja opiskelijan välillä. Tätä vuorovaikutusta voidaan tarkastella opiskelijälähtöisyyden käsitteen ja PEO-mallin kautta.

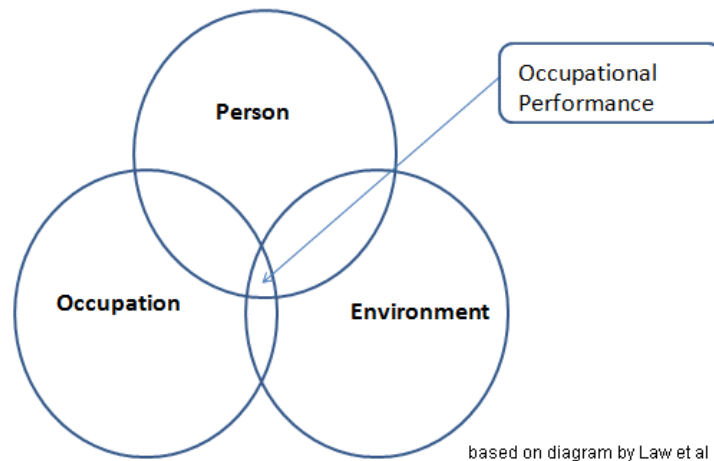
2.1 Person- Environment- Occupation Model eli PEO- malli

PEO- malli, Person-Environment-Occupation Model, on kehitetty lähinnä ympäristökäyttäytymisen ja toiminnanteorioiden sekä asiakaslähtöisten käytänteiden käsitteitä hyödyntäen. PEO-mallin kehittivät yhteistyössä ryhmä tutkijoita ja potilastyötä tekeviä henkilöitä. PEO-malli toimii viitekehyksenä, jonka avulla voidaan tarkastella yksilön toimintaa erilaisissa ympäristöissä. PEO-malli kuvaa ihmisen, toiminnan ja ympäristön dynaamista vuorovaikutusta. (Strong, Rigby, Stewart, Law, Letts & Cooper 1999, 122-123.)

Toimintaterapeutit ovat kiinnostuneita ihmisen toiminnallisuudesta huomioiden yksilön erilaiset ulottuvuudet kuten roolit, tottumukset, motivaation ja ympäristön. Ulottuvuuksista juuri ympäristö on toiminnan ja yksilön kanssa keskeisimpiä käsitteitä toimintaterapian näkökulmasta. Ympäristöä voidaan tarkastella kulttuurisen, fyysisen, sosiaalisen, sosioekonomisen ja institutionaalisen ympäristön kautta (mts. 131-133). 1970-luvulla alettiin keskustella ympäristön vaikutuksesta ihmisen käyttäytymiseen ja hyödyntää erilaisia ympäristölähtöisiä terapiamuotoja (Law, Cooper, Strong Stewart, Rigby & Letts 1996, 13-14).

PEO- mallia on havainnollistettu kolmella osittain keskenään limittäin olevalla ympyrällä, joiden keskelle muodostuva alue on toiminnallisuus (ks. Kuvio 1). Ympyrät edustavat ihmistä (Person), ympäristöä (Environment) ja toimintaa (Occupation).

PEO- mallissa huomioidaan näiden kolmen tekijän vuorovaikutus, jolla puolestaan on vaikutus ihmisen toiminnalliseen suoriutumiseen. Mitä enemmän ympyrät ovat päällekkäin, sitä toimivampana voidaan näiden tekijöiden vuorovaikutusta pitää. (Law ym. 1996, 14-16.)

Kuvio 1. Ihmisen toiminnallisuus kuvattuna PEO-mallin mukaan (Occupation focused conceptual frameworks 2011).

Lawn ym. (1996, 17) mukaan ihmisen, ympäristön ja toiminnan jatkuva vuorovaikutus kestää koko elämän ajan vahvistaen tai heikentäen ihmisen toiminnallista suoriutumista. Ihmisen toiminnallisen suoriutumisen taso voi siis muuttua elämän aikana monta kertaa. Toimintaterapeutin rooli on huomioida ihmisen, ympäristön ja toiminnan vuorovaikutus ja sen vaikutus yksilöön ja sitä kautta muokata ympäristöä tai toimintaa ihmisen toiminnallisuutta tukevaksi.

Ihminen nähdään PEO- mallissa yksilönä, joka on motivoitunut, dynaaminen ja pystyy kehittymään jatkuvasti. Ihmiselle olennaisia ovat erilaiset roolit, joita hänellä on itse määriteltynä, sisäisten tekijöiden sekä muiden määrittelemien, ulkoisten tekijöiden, kautta. Roolit ovat yhteydessä ympäristöön, toimintaan ja aikaan ja ne voivat muuttua sen mukaan, kuinka merkittäviä ja tärkeitä ihminen kokee niiden kussakin elämäntilanteessa olevan. (Law ym. 1996, 15-17.)

Ympäristö on määritelty PEO- mallissa laajaksi kokonaisuudeksi, jossa ihmisen toiminta tapahtuu. Ympäristö on muuttuva ja sen vaikutus ihmisen toiminnallisuuteen voi olla mahdollistava tai rajoittava. Ympäristön laaja määritelmä mahdollistaa samanarvoisen merkityksen erilaisille ulottuvuuksille. Ympäristöä tarkasteltaessa otetaan huomioon sosiaalinen, fyysinen, kulttuurinen, sosioekonominen ja institutionaalinen ulottuvuus. PEO- malli tarkastelee näitä ulottuvuuksia aina ihmisen yksilöllisestä näkökulmasta käsin. (Law ym. 1996, 15-17.) Erilaisissa ympäristöissä toimiminen muokkaa ihmisen toimintaa ja rooleja. Opiskelijan ympäristö on usein oppilaitos, mutta myös muut ympäristöt kuuluvat osaksi opiskelua. Tässä opinnäytetyössä käsitellään ympäristöinä sekä oppilaitosta että työelämään liittyvää ympäristöä.

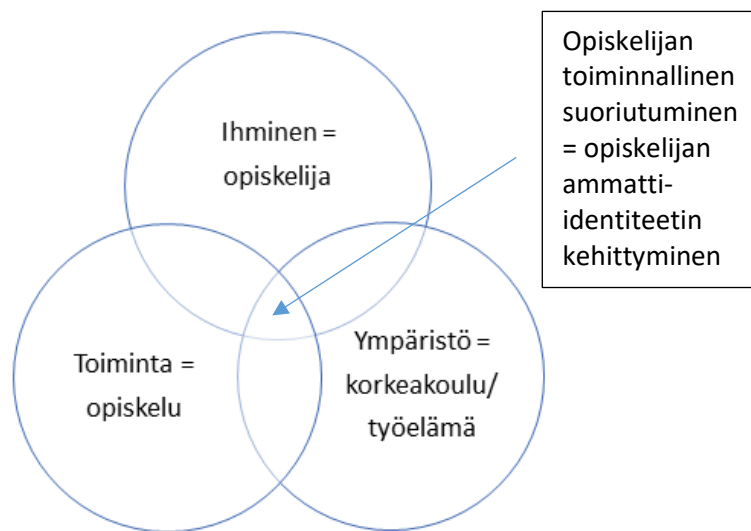
Toiminta määritellään kokonaisuudeksi, joka pitää sisällään pienempiä toimintoja (Activity) ja tehtäviä (Task). Toiminto on pieni osa tehtävästä, kuten kirjoittaminen ja tehtävä on suurempi kokonaisuus toimintoja. Toiminta (Occupation) puolestaan kuvataan monimutkaiseksi, tärkeäksi osaksi ihmisen elämää, joka koostuu toiminnoista ja tehtävistä. Toiminta on itseohjattua tekemistä, joka kestää koko elämän ajan. Toiminta vastaa jokaisen yksilön tarpeita itsestä huolehtimiseen ja itsensä ilmaisuun, huomioiden roolit ja ympäristön. (Mts. 15-17.)

Toiminnallinen suoriutuminen on PEO- mallissa kolmen ympyrän eli ihmisen, toiminnan ja ympäristön välisen vuorovaikutuksen tuotos. Toiminnallinen suoriutuminen kuvaa, tilan ja ajan huomioiden, ihmisen tarkoituksenmukaisen toiminnan tekemistä eri ympäristöissä. Toiminnallinen suoriutuminen vaatii ihmiseltä toiminnan ja ympäristön välistä tasapainottelua. Ympäristön, toiminnan tai ihmisen muuttuminen vaikuttaa toiminnalliseen suoriutumiseen, se voi joko heiketä tai vahvistua. Toiminnallisen suoriutumisen taso puolestaan vaikuttaa ihmisen motivaatioon suorittaa toimintoja. (Mts. 15-17.)

Toiminnallinen suorituskkyky on seurausta ihmisen, toimintojen ja roolien sekä ympäristön dynaamisesta vuorovaikutuksesta (Strong ym. 1999, 123). PEO-mallin mukaan ympäristö, toiminta ja ihminen ovat siis koko elämän ajan jatkuvassa vuorovaikutuk-

nessa vaikuttaen toinen toisiinsa. Toimintaterapeutit käyttävät PEO-mallia hyvin erilaisissa puitteissa ja mallin joustavuus mahdollistaa erilaisten P-E-O yhdistelmien tarkastelun läpi elämän ja erilaisissa ympäristöissä. (Mts. 131-133.)

Tässä opinnäytetyössä PEO-mallin käsitteiden mukaan ihminen on opiskelija, ympäristö on koulu tai työelämän ympäristö, ja toiminta on opiskelu. Keskelle muodostuva toiminnallinen suoriutuminen kuvaa tässä työssä opiskelijan ammatti-identiteetin kehittymistä.

Kuvio 2. Opiskelijan toiminnallisuus PEO-mallin mukaan

2.2 Opiskelijälähtöisyys

PEO-mallissa ihminen nähdään aktiivisena ja motivoituneena toimijana, joka on jatkuvassa vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Ihmisen toiminnallinen suoriutuminen on ihmisen, toiminnan ja ympäristön vuorovaikutuksen tuotos. Mitä paremmin ihminen kokee pystyvänsä suoriutumaan toiminnallisesti, sitä motivoituneempi hän on toimimaan. (Law ym. 1996, 15-17). Tässä alaluvussa yksilön aktiivista toimijuutta käsitellään opiskelijälähtöisyys-termin kautta.

Opiskelijälähtöisyyden käsitteelle ei ole löydettyvissä tutkimuskirjallisuudesta mitään yhtenäistä, laajasti hyväksyttyä määritelmää. Käsitteen määrittelyä vaikeuttaa se, että englanninkielinen termi ”student-centered” voidaan kääntää suomeksi sekä opiskelijälähtöisyytenä että opiskelijakeskeisyytenä. Lisäksi näitä termejä käytetään suomen kielessä usein rinnakkain erottelematta niiden sisältöä. Esimerkiksi JAMKin opetussuunnitelmien perusteissa puhutaan rinnakkain sekä opiskelijakeskeisyydestä että opiskelijälähtöisyydestä (Jyväskylän ammattikorkeakoulun tutkintoon johtavan koulutuksen (AMK, YAMK) opetussuunnitelmien perusteet 2019).

Opiskelijälähtöisyys- ja opiskelijakeskeisyys -termien ero voidaan määrittellä asiakaslähtöisyys- ja asiakaskeisyys -termien kautta. Asiakaskeisyysillä tarkoitetaan sitä, että asiakas on palveluntuotannon keskiössä - asiakkaalle tuotetaan hänelle sopivia ja kohdennettuja palveluita. Tässä näkökulmassa asiakas on ennen kaikkea palveluiden vastaanottaja, ei aktiivinen toimija. Sen sijaan asiakaslähtöisyydessä asiakas nähdään aktiivisena toimijana, joka on itse mukana suunnittelemassa tarvitsemiaan palveluita. Asiakaslähtöisyyteen kuuluu kiinteästi myös ajatus asiakkaan ja palveluntuottajan vastavuoroisuudesta ja vuorovaikutuksesta. (Virtanen, Suoheimo, Lamminmäki, Ahonen & Suokas 2011, 18-19.)

Tässä työssä opiskelijälähtöisyys-termi käsitetään asiakaslähtöisyys-termin tavoin. Toisin sanoen opiskelija nähdään aktiivisena toimijana, joka osallistuu omien opintojensa sisällön ja toteutuksen suunnitteluun. Omien opintojen suunnittelu vaatii vahvaa vuorovaikutusta opiskelijan, oppilaitoksen ja mahdollisen työelämäyhteistyökumppanin välillä.

Opiskelijälähtöisyys-termin voidaan nähdä pohjautuvan opiskelijakeskeisyys-termin. Alun perin opiskelijakeskeisyys-termiä (student-centered) alettiin käyttää erotuksena opettajakeskeisestä (teacher-centered) opetuksesta (Student-centered learning 2014), jossa opettajan nähdään olevan keskeisessä roolissa ja opiskelija on passiivinen tiedon vastaanottaja (O’Neill & McMahon 2005, 29). Opetuksen nähtiin olevan myös hyvin ”koulukeskeistä” (school-centered) eli koulut toimivat organisatorisesti tehokkaasti, mutta opiskelijan yksilölliset tarpeet jäivät huomiotta. Opettajakeskei-

sen opetuksen ja koulukeskeisyyden vastapainoksi kehitettiin käsite opiskelijakeskeisyys, jolla haluttiin korostaa yksilöllistä oppimista, uudenlaisten opetus- ja oppimismenetelmien kehittämistä sekä painopisteen siirtämistä pois organisaation tehokkuuden kehittämisestä kohti opiskelijoiden yksilöllistä oppimista. (Student-centered learning 2014.)

Vaikka mitään yhtä yleisesti hyväksyttyä määritelmää opiskelijälähtöisyydelle ei ole olemassa, erilaisista määritelmistä on kuitenkin löydettävissä muutamia peruselementtejä, jotka toistuvat lähes kaikissa määritelmissä. Useissa määritelmissä lähdetään siitä, että opiskelijalla tulee olla aktiivinen rooli oman oppimisprosessin suunnittelemisessa ja luomisessa (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) 2015, 9; O'Neill & McMahon 2005, 29-30; Student-centered learning 2014). Opiskelijan vastuu omien opintojen suunnittelusta ja toteutumisesta lisääntyy, samoin opiskelijan itsenäisyys. Opiskelijan itsenäisyydestä huolimatta hänen tulee saada opettajilta tukea ja ohjausta tarvittaessa. (Lea, Stephenson & Troy 2003, 322).

Opinnoissa ja opetuksessa tulee kunnioittaa opiskelijoiden ja heidän tarpeidensa monimuotoisuutta, jotta joustavat oppimispolut mahdollistuvat (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) 2015, 9). Lean ja muiden (2003, 326-327) mukaan opiskelijälähtöisyys tarkoittaa sitä, että oppimistyylit, kiinnostukset ja tarpeet sekä opiskelijalla olemassa oleva pohjatieto otetaan huomioon yksilöllisesti. Lisäksi opetuksessa tulee käyttää monenlaisia pedagogisia menetelmiä.

Personoidun opettamisen ja oppimisen lisäksi opiskelijälähtöisyyteen kuuluu se, että opiskelija voi edetä opinnoissa, kun hän pystyy osoittamaan, että hallitsee vaadittavan tiedon tai taidon, vaikka tieto tai taito olisi hankittu muuten kuin perinteisesti opiskelemalla. Olennaista on myös se, että opintoja voi suorittaa luokkahuoneen ulkopuolella missä ja milloin vain, kuten esimerkiksi työelämän projekteissa. (Student-centered learning 2014.)

JAMKin opetussuunnitelmassa sanotaan, että opiskelijälähtöisyyttä “vahvistetaan tarjoamalla opiskelijalle valinnaisuutta ja erilaisia suoritustapoja opintoihin” (Jyväskylän ammattikorkeakoulun tutkintoon johtavan koulutuksen (AMK, YAMK) opetussuunnitelmien perusteet 2019). JAMKin laatukäsikirjassen mukaan “opiskelijälähtöisyys merkitsee opintojen järjestämistä joustaviksi. Opiskelija voi vaikuttaa siihen, miten hän hankkii osaamisen, jota tutkinnon tai opettajankoulutuksen suorittaneelta vaaditaan. -- Opettaja toimii valmentajana, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia. Opettajan tärkeimmät tehtävät ovat osaamistarpeiden määrittäminen yhdessä opiskelijan kanssa, tehokas yksilöllisen oppimisprosessin ohjaus ja luotettava osaamisen arviointi.” (jamk.fi Laatukäsikirjanen n.d..)

Tiivistäen voidaan sanoa, että opiskelijälähtöisyyden ja opiskelijakeskeisyyden keskeinen ero on siinä, kuinka aktiivinen rooli opiskelijalla on omien opintojensa suunnittelussa ja toteuttamisessa. Opiskelijälähtöisyys on sitä, että opiskelija pystyy itse vaikuttamaan opintojensa sisältöön ja hänen henkilökohtainen elämäntilanteensa ja oppimistapansa huomioidaan opinnoissa. Opintoja voi suorittaa monella tavalla ja keskeistä opintojen etenemiselle on se, että opiskelija pystyy osoittamaan osaavansa tarvittavat asiat. Opettajan rooli on tukea oppilasta valintojen tekemisessä ja auttaa häntä määrittelemään osaamistarpeet.

2.3 Ammatti-identiteetti

Ihmisen identiteetti muodostuu yksilötietoisuuden ja sosiaalisen ympäristön välisessä vuorovaikutuksessa. Yhteiskunnallinen tilanne ja historialliset olosuhteet vaikuttavat siihen, millainen yksilön identiteetistä muodostuu. (Vanttajan & Järvisen 2006, 27 mukaan Collins 1988; Berger & Luckmann 1998; Hall 1999.) Ammatti-identiteetti on yksi ihmisen identiteetin osa-alueista: se on ihmisen käsitys itsestään suhteessa työhön ja ammatillisuuteen. Käsitys nykyhetken ammatti-identiteetistä pohjautuu ihmisen elämänhistoriaan ja se sisältää ajatuksen siitä, millaiseksi ihminen haluaa työssään ja ammatissaan tulla. Yksilön ammatti-identiteettiin kuuluvat myös työtä koske-

vat arvot, uskomukset, tavoitteet ja eettiset ulottuvuudet. (Eteläpellon & Vähäsantanen 2006, 26 mukaan Archer 2003; Beijaard, Meijer & Verloop 2004; Billett & Pavlova 2005; Hargreaves, Miell & MacDonald 2002.)

Ammatti-identiteetin muodostumiseen vaikuttavat myös ammattialan yhteiskunnalliset, sosiaaliset ja kulttuuriset ulottuvuudet: millainen ammatin yhteiskunnallinen merkitys on ja millaisia kulttuurisia ja sosiaalisia käsityksiä ammattiin liitetään. (Eteläpelto 2009, 90, 97.) Toisin sanoen ammatillinen identiteetti rakentuu ”niissä kulttuurisesti määrittäneissä työyhteisöissä ja yhteiskunnallisissa tilanteissa, joissa ammattilaiset elävät” eli työyhteisöjen sosiokulttuurisissa konteksteissa. ”Laajimmillaan ammatillinen identiteetti voidaan nähdä yksilön omakohtaisena suhteena yhteiskunnalliseen toimintaan ja työnjakoon: siihen, miten hän näkee paikkansa, asemansa ja osallisuutensa kokonaisuudessa”. (Eteläpelto & Vähäsantanen 2006, 41, 45.)

Ammatillisen identiteetin sisältämien persoonallisen ja sosiaalisen ulottuvuuden painotukset vaihtelevat sen mukaan, missä vaiheessa yksilön ammatillisen identiteetin rakentuminen on. Vasta työuraansa aloittelevan henkilön identiteetin rakentumisessa korostuu sosiaalinen, koska hänen tulee sosiaalistua työyhteisöön eikä hänellä vielä ole samanlaista kulttuurista pääomaa kuin pitkään alalla olleilla työntekijöillä. Aluksi ammatillinen identiteetti rakentuu yhteisön toimintatapojen, arvojen ja normien omaksumisella sellaisenaan. Vasta myöhemmin, kun ihmisellä on jo enemmän työkokemusta, yksilöllinen ja persoonallinen alkavat vahvistua ammatillisen identiteetin rakentumisessa. (Eteläpelto & Vähäsantanen 2006, 43-44.)

Työelämän nopeiden muutosten takia ihmisten on kyettävä määrittelemään oma ammatillinen identiteettinsä aina uudelleen ja uudelleen. Nyky-yhteiskunnassa korostuvat yksilöllistyminen ja persoonallinen identiteetti. Ammatillinen identiteetti nähdäänkin usein kompleksisena ja jatkuvasti muuttavana tasapainotilan hakemisena sosiaalisen ja persoonallisen välillä. Työelämän ja -urien nopeiden muutosten myötä ihmisen tulisi rakentaa joustava, dynaaminen ammatillinen identiteetti, jossa korostuvat hänen omat vahvuutensa ja intressinsä. Tämä koskee etenkin sellaisilla aloilla ja ammateissa työskenteleviä ihmisiä, joissa vaaditaan luovaa ja persoonallista työtötta sekä jatkuvaa työssä oppimista. (Mts. 27-28, 41-45.)

Filanderin (2006, 52-54) mukaan nykyisessä työelämässä ei ole enää rajattuja, ammattiin sidottuja työtehtäviä, vaan työtehtävät ovat laaja-alaisia ja vaativat työntekijältä yleisosaamista. Siksi työelämässä tarvitaan moniosaajia, jotka eivät ole erikoistuneet tiettyyn ammattiin, vaan joilla on yleisiä työelämävalmiuksia ja jotka sopeutuvat helposti työelämän jatkuvaan muutokseen. Tietyn ammattikulttuurin sijaan työntekijä sosiaalistuu ennemminkin työyhteisön jäseneksi ja sitoutuu ammatin sijaan tiimiin, työpaikkaan ja organisaatioon. Kun tähän yhdistetään se, että työsuhteet ovat lyhytkestoisia ja työsuhteen vakinaisuus harvinaista, ihmisen on vaikea enää löytää identiteettinsä perustaa työyhteisöstä tai työpaikasta. Ammatillinen identiteetti muuttuu yksilöllisen osaajan tai asiantuntijan rooliksi. Eteläpellon (2009, 139) mukaan olisikin syytä puhua ammatti-identiteetin sijasta työidentiteetistä. Työidentiteetti on käsitteenä laajempi kuin ammatti-identiteetti: se sisältää myös yksilön suhteen työorganisaatioon, sen tavoitteisiin ja arvoihin. Työidentiteetti ei siis pohjautu pelkästään ammattiin, vaan koko työorganisaatioon.

Tässä työssä käytetään käsitettä ammatti-identiteetti, koska tarkastelun kohteena eivät ole yksittäiset henkilöt eivätkä työpaikat, vaan opiskelijat ja työelämä yleensä. Työidentiteetti-käsitteen käyttö olisi perusteltua, jos opinnäytetyö kohdistuisi yksittäisten ihmisten kokemuksiin heidän ammatti- tai työidentiteettinsä kehittymisestä.

2.4 Työelämän merkitys opintojen aikana

Opiskelijoiden kokemuksia harjoittelusta on tutkittu vasta vähän, vaikka kirjallisuutta harjoittelun merkityksestä on suhteellisen paljon. Kirjallisuudessa keskitytään kuitenkin yleensä suosituksiin harjoittelupaikan järjestämisestä, ohjaajan roolista ja tehtävistä, harjoittelun valvonnasta sekä ohjaajan ja opettajien mielipiteistä harjoittelun tehokkuudesta. (Clarke, Martin, Sadlo & de- Visser 2014, 222-223.)

On kuitenkin osoitettu, että harjoittelujaksot opiskelun yhteydessä vahvistavat opiskelijoiden taitoja paremmin kuin perinteisissä oppimisympäristöissä työskentely

(mts. 222-223). Ewertssonin, Bagga-Guptan, Allvinin ja Blombergin (2017,1-2) mukaan hoitoalalla harjoittelujaksot ovat erittäin tärkeä osa opintoja, jotta opintojen aikana opittua teoriaa voidaan opetella siirtämään käytäntöön. Tämän lisäksi kliinisen harjoittelujakson on kuvattu olevan tärkeä osa tulevaisuuden hoitoalan ammattilaisen identiteetin kehittymistä. Ashbyn, Adlerin ja Herbertin (2016, 233) mukaan toimintaterapiaopiskelijoille tehdyn kyselyn perusteella opiskelijat kokivat käytännön harjoittelun sekä ammatillisen osallistumisen olevan tärkeimmät tekijät ammatti-identiteetin muodostumiseen.

Lääketieteen opiskelijoiden keskuudessa tehty tutkimus osoittaa, että ratkaiseva tekijä ammatti-identiteetin vahvistumisessa on ammatillinen osallisuus, erityisesti kliiniset harjoittelut opintojen aikana. Ammatillisen identiteetin vahvistuminen perustuu harjoittelujaksojen pituuteen sekä oikeiden potilaiden kanssa kohtaamiseen ja työskentelyyn. (Weaver, Peters, Koch & Wilson 2011, 1220.) Tutkimuksessa kuvataan, että lääketieteen opiskelijoille ammatti-identiteetin kehittyminen on erityisen tärkeää, koska ammatti-identiteetin kehittyminen mahdollistaa opintojen jälkeen toimimisen työelämässä menestyvänä lääkärinä. Kliinisen ymmärryksen ja taitojen rakentaminen on yksi haaste ammatti-identiteetin kehittymiselle. Ymmärrys ja taidot puolestaan vahvistuvat parhaiten harjoittelujaksojen myötä, todellisessa työympäristössä työskennellessä ja ammattilaisten työskentelyä seurattaessa. (Mts. 1221-1222.)

Arreciado Marañón ja Isla Peran (2015, 859-860) mukaan ammatti-identiteettiä vahvistavat teoria ja käytäntö näyttäytyvät olevan kaukana toisistaan. Teorian ja käytännön välillä olevaan tietämyksen puutteesta johtuvaan kuiluun tulisi paneutua tarkemmin, jotta ammatti-identiteetin kehittymiselle olisi paremmat mahdollisuudet. Weaverin ja muiden (2011, 1223-1226) mukaan harjoittelu koetaan usein arvokkaammaksi kuin teoriaopinnot. Harjoittelujaksoilla opiskelija kokee ammatillista osallisuutta työskennellessään jo pidempään työelämässä olleiden ammattilaisten kanssa. Tämä puolestaan mahdollistaa ammatti-identiteetin vahvistumisen.

Ammatti-identiteetti on keskeinen tekijä missä tahansa ammatissa (Arreciado Marañón & Isla Pera 2015, 859-860). Edellä kuvatut ammatti-identiteettiä koskevat asiat

liittyvät siis vahvasti myös toimintaterapian opiskelijoihin. Tutkimuksen mukaan toimintaterapian opiskelijat kokevat harjoitteluista työelämässä olevan eniten hyötyä ammatti-identiteetin kehittymisessä. Käsitys ammatti-identiteetin muodostumisesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä on samanlainen, riippumatta lähtötasosta tai opinto-ohjelman pituudesta. (Ashby, Adler & Herbert 2016, 236-237.)

Tutkimusten perusteella voidaan todeta, että yhteydet työelämään jo opiskelun aikana luovat paremmat mahdollisuudet ammatti-identiteetin vahvistumiselle ja sitä kautta helpottaa työllistymistä ja jopa työssä jaksamista. Opinnäytetyön tarkoitus onkin tehdä suunnitelma työväliseen sisällöstä, jonka avulla ammattikorkeakouluopiskelijan ja työelämän edustajien on helpompi tehdä yhteistyötä, opiskelijalähtöisyyttä noudattaen.

3 Kehittämistutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tuotos

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on sujuvoittaa JAMKin hyvinvointialan opiskelijoiden ja työelämän välistä yhteistyötä kehittämällä sitä opiskelijalähtöisempään suuntaan. Opinnäytetyön tavoitteena on luoda suunnitelma uudesta työvälisestä, joka olisi opiskelijalähtöinen ja jonka avulla sujuvoitetaan työelämäyhteistyötä. Opinnäytetyön tekijät ovat nimenneet uuden työväliseen Vaihtotoriksi. Tuotoksena tulee olemaan suunnitelma ammattikorkeakoulun käyttöön soveltuvasta työvälisestä.

Opinnäytetyössä tarkastellaan Suomessa olleita ja edelleen meneillään olevia hankkeita, joiden tavoite on lisätä työelämäyhteistyötä ammattikorkeakouluissa. Hankkeiden analysoinnin perusteella saadaan vastaus toiseen tutkimuskysymykseen. Tämän jälkeen tietoperustaan ja analysoinnin tuloksiin perustuen syntyy suunnitelma työvälisestä, joka mahdollistaa työelämäyhteistyön opiskelijalähtöisesti ja vastaa samalla ensimmäiseen tutkimuskysymykseen.

Tutkimuskysymykset:

Näkykö opiskelijälähtöisyys työelämäyhteistyötä kehittävien hankkeiden suunnitelmissa, tavoitteissa ja keinoissa?

Millainen uudenlaisen opiskelijälähtöisen työelämäyhteistyön työvälineen tulisi olla, jotta se palvelisi työelämäyhteistyön kaikkia osapuolia?

4 Kehittämistutkimuksen toteuttaminen

Tässä kappaleessa käydään läpi, miten kehittämistutkimusprosessi tässä työssä eteni. Sen jälkeen esitellään lyhyesti kehittämissympäristö ja kehittämistutkimus menetelmänä sekä aineiston hankinta- ja analyysimenetelmät.

4.1 Kehittämisprosessin vaiheet

Opinnäytetyön idea sai alkunsa Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa -hankkeesta. TYÖPEDA-hanke on opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama korkeakoulutuksen kehittämishanke, joka ajoittuu vuosiin 2018-2020. "Hanke pohjautuu integraatiivisen pedagogiikan malliin, jossa työelämäkokemusta reflektoidaan teorian tiedon valossa"(TYÖPEDA). Hankkeen avulla halutaan kehittää uusia toimintamalleja, joiden tavoitteena on luoda uudenlaisia oppimisympäristöjä yhdessä työelämän ja korkeakoulujen kesken. Uusien oppimisympäristöjen kautta teoriaopinnot ja käytäntö saadaan yhdistettyä paremmin. "Hankkeen kivijalkana on tutkimustieto koulutuksen ja työelämän yhteistyöstä, sekä työpaikalla oppimisesta". (TYÖPEDA.) JAMKin hyvinvointiyksikössä toteutettiin TYÖPEDA-hankkeen alkuvaiheessa kysely, jossa kartoitettiin, millaisia uusia ideoita harjoittelun ja työssäoppimisen tueksi tarvitaan, ja mitkä käytössä olevat asiat koetaan hyvin toimiviksi. Kyselyn suunnittelivat ja toteuttivat JAMKin edustajat, jotka olivat mukana TYÖPEDA-hankkeessa. Kysely kohdennettiin opiskelijoille sekä työelämän toimijoille ja sen perusteella nousi esiin kuusi teemaa:

1. Työelämän ammattilaisten ja opiskelijoiden kohtaamisten lisääminen.
2. Sähköisen työkalun kehittäminen osaamisen arviointiin.
3. Harjoittelun ohjaajakoulutuksen kehittäminen.

4. Harjoittelujakson aikaisen yksilöllisen opiskelijaohjauksen digitalisointi.
5. Opiskelijoiden vuorovaikutustaito-osaamisen kehittäminen.
6. Moniammatillisen case-/simulaatiotyöskentelyn lisääminen.

Kyselyn jälkeen JAMKissa pidettiin workshop-iltapäivä, jossa käsiteltiin edellä mainittuja kuutta teemaa. Workshopiin kutsuttiin opiskelijoita, työelämän edustajia eri hyvinvointialoilta sekä JAMKin henkilökuntaa. Myös opinnäytetyön tekijät osallistuivat workshoppiin opiskelijoiden edustajina ja tällöin opinnäytetyö oli suunnitteluvaiheessa. Tarkoituksena oli yhdessä innovoida uusia opiskelijaohjauksen malleja, jotka vastaisivat tulevaisuuden työelämän, korkeakoulun ja opiskelijoiden tarpeita. Workshopissa nousi esiin kolme selkeästi kiinnostavinta teemaa, joista yksi oli Työelämän ammattilaisten ja opiskelijoiden kohtaamisten lisääminen. Tämän teeman pohjalta syntyi ajatus Vaihtotorista.

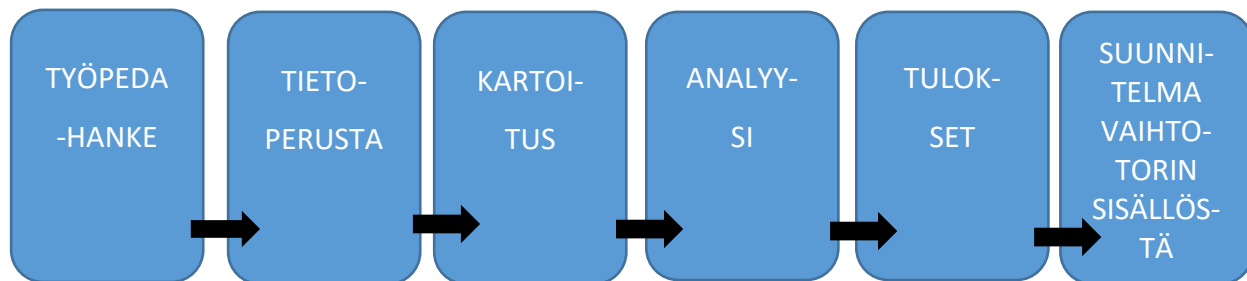
Prosessin seuraava vaihe oli opinnäytetyön tietoperustaan perehtyminen. Tietoperustaksi valikoitui PEO-malli (Person-Environment-Occupation Model), koska sen mukaan ihminen, toiminta ja ympäristö sekä niiden välinen vuorovaikutus ovat yhtä tärkeitä tekijöitä ihmisen toiminnallisuutta tarkasteltaessa. PEO-malli on hyvin sovellettavissa opiskelun ja työelämän yhdistämisen tarkasteluun.

Opiskelijälähtöisyys-termin kautta tarkastellaan sitä, millainen rooli opiskelijalla on omien opintojen suunnittelussa sekä työelämäyhteistyössä. Työelämäyhteyksien merkitystä opintojen aikana käsitellään ammatti-identiteetin kehittymisen ja vahvistumisen kannalta. Tutkimusten mukaan (Arreciado Marañón & Isla Peran 2015; Clarke, Martin, Sadlo & de- Visser 2014; Weaver, Peters, Koch & Wilson 2011) opintojen aikana saatu työelämäkokemus voi vahvistaa ammatti-identiteettiä paremmin kuin pelkät teoriaopinnot. Työelämässä opiskelijoilla on mahdollisuus syventää oppimaansa teoriaa ja opetella viemään sitä käytäntöön.

Prosessin kolmannessa vaiheessa selvitettiin, mitä väyliä JAMKissa opiskelevalla toimintaterapeuttiopiskelijalla on tällä hetkellä etsiä harjoittelupaikkoja tai oppimistehtävien suorituspaikkoja, ja mitä kautta työelämän edustajat voivat jättää toimeksian-

toja. Samassa yhteydessä tehtiin kartoittava katsaus viimeisen kymmenen vuoden aikana toteutuneista hankkeista, joissa on kehitetty ammattikorkeakouluopiskelun ja työelämän yhteistyötä teorian ja käytännön yhdistämiseksi. Hankkeita kartoitettiin monialaisesti. Kartoitus mukailee kuvailevan kirjallisuuskatsauksen nopeaa katsausta. Kartoituksesta saatujen tietojen perusteella tehtiin aineiston analyysi. Opinnäytetyön lopuksi suunniteltiin ehdotus Vaihtotori-sivuston sisällöstä.

Opinnäytetyön kehittämisprosessi mukailee lähinnä lineaarista mallia, josta on kerrottu lisää kappaleessa 4.2. Kuviossa 2. esitetään lineaarisen mallin mukainen kehittämisprosessi.

Kuvio 3. Opinnäytetyön kehittämistutkimusprosessi

Opinnäytetyö tehtiin TYÖPEDA-hankkeeseen, jossa JAMK on osallisena. Koska konkreettinen tuotos on suunnitelma internetsivuston sisällöstä, se tehtiin JAMKille. Sivusto suunniteltiin ensisijaisesti toimintaterapiaopiskelijoiden käyttöön, mutta se on helposti muokattavissa monialaiseksi.

TYÖPEDA-hankkeessa on mukana JAMKin lisäksi kahdeksan muuta ammattikorkeakoulua ja kahdeksan yliopistoa. Jos suunniteltu sivusto joskus toteutuu ja se todetaan toimivaksi, sisältöä voidaan soveltaa myös muissa korkeakouluissa.

4.2 Kehittämismenetelmä

Kehittämismenetelmänä käytetään tutkimuksellista kehittämistoimintaa, jota kutsutaan myös kehittämistutkimukseksi. Tässä työssä käytetään termiä kehittämistutkimus. Kehittämistutkimus perustuu ajatukseen, että kehittämistoiminnalla voidaan muokata vallitsevaa ilmiötä, prosessia tai asiantilaa parempaan suuntaan eli kehittämistoiminnan jälkeen asia on paremmin kuin sitä ennen. Kehittämistutkimuksessa

yhdistetään tutkimuksellinen lähestymistapa ja kehittämistoiminta. (Kananen 2012, 13; Toikko & Rantanen 2009, 16.) Kehittämistutkimus ei ole mikään itsenäinen tutkimusmenetelmä, vaan se koostuu erilaisista tutkimusmenetelmistä, jotka on valittu sen mukaan, mitkä sopivat parhaiten kyseiseen kehittämiskohteeseen (Kananen 2012, 19).

Kehittämistutkimus on tiedontuotantoa, jossa kysymyksenasettelut nousevat käytännön toiminnasta ja ongelmista ja tutkimus on avustavassa roolissa. Kehittämistutkimuksessa tavoitellaan konkreettista muutosta, mutta samalla siinä pyritään perusteltuun tiedon tuottamiseen. (Toikko & Rantanen 2009, 22-23.)

Kehittämistoiminnan vaiheita on määritelty monella tavalla. Kaikissa erilaisissa määritelmässä kehittämistoiminta sisältää kuitenkin kolme samaa vaihetta: suunnitelman, toteutuksen ja arvioinnin. Sen sijaan näiden eri vaiheiden sisällöt vaihtelevat hieman prosessin määrittelijän mukaan. Esimerkiksi Toikko ja Rantanen (2009, 56-63) sisällyttävät suunnitteluvaiheeseen muutostyön perustelut ja työn organisoinnin ja lisäävät vielä arviointivaiheen jälkeen tulosten levittämisen. Ojasalon, Moilasen ja Ritalahden (2014, 22-23) mukaan kehittämistoiminta sisältää kahdeksan vaihetta. Kananen (2015, 50-51) puolestaan painottaa kehittämistoiminnan alkuvaihetta: hänen mukaansa ennen toteutusvaihetta pitää arvioida intervention tarpeellisuus ja valita interventiomuoto, asettaa tavoitteet ja luoda strategia.

Kehittämistoiminnan prosesseja voidaan kuvata erilaisilla malleilla, joita ovat lineaarinen -, spiraali-, taso- ja spagettimalli. Mikään kyseisistä malleista ei toteudu puhtaasti, vaan ne ovat nimensä mukaan mallinnuksia todellisuudesta. Spiraalimallissa arviointivaiheen jälkeen palataan aina uudelleen alkuun ja määritellään tavoite ja tehtävät uudelleen. Tasomallissa edetään vertikaalisesti eri tasolta toiselle – esimerkiksi työntekijätasolta kohti johtotasoa ja lopulta poliittisia päättäjiä. Spagettimallissa puolestaan eri vaiheet menevät päällekkäin ja limikkäin toistensa kanssa. Eri vaiheita tehdään yhtä aikaa, välillä voidaan harpata jonkin vaiheen yli tai palata aiempaan vaiheeseen. (Toikko & Rantanen 2009, 64-72.)

Tässä opinnäytetyössä kehittämistoiminnan prosessimalli on lähinnä lineaarista mallia. Linearisessa mallissa kehittämistoiminnan prosessi etenee lineaarisesti neljän vaiheen kautta: ensin määritellään tavoite, sitten tehdään suunnitelma, kolmanneksi toteutetaan kehittämistyö ja lopuksi arvioidaan toteutettu prosessi ja päätetään työskentely (Toikko & Rantanen 2009, 64-66).

4.3 Aineiston hankinta ja analyysimenetelmät

Opinnäytetyön hankkeita koskevan aineiston hankinta toteutetaan niin sanottuna nopeana kirjallisuuskatsauksena. Suhosen, Axelinin ja Stoltin (2016, 7) mukaan kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan muodostaa kokonaiskuva tietystä aihealueesta tai asiakokonaisuudesta. Nopean kirjallisuuskatsauksen kohteena on yleensä jonkin käytännöllisen pulman ratkaiseminen tutkimuskirjallisuuden avulla. Katsaus perustuu etukäteen asetettuun kysymykseen ja kohdistuu määritettyyn kohdemuuttujaan tai käsitteeseen. (Mts. 11-12.)

Tämän opinnäytetyön aineisto muodostuu internetin hakukoneilla (Google ja Google Scholar) tehtyjen rajattujen hakujen perusteella löytyneistä hankkeista, jotka käsittelevät opintojen ja työelämän yhdistämistä ammattikorkeakoulussa. Hakusanoina on käytetty sanoja: työelämäyhteistyö, hanke ja ammattikorkeakoulu. Sisäänottokriteereinä on julkaisun aikaväli vuosina 2009-2019, ammattikorkeakouluja koskeva aineisto, se että julkaisussa kyse on hankkeesta sekä suomalaiset julkaisut. Poissulkukriteerinä puolestaan on ennen vuotta 2009 julkaistut hankkeet, muut kuin Suomessa toteutuneet hankkeet ja muut kuin ammattikorkeakouluja koskevat hankkeet.

Googlen kautta hakutuloksia tuli noin 3 400. Saaduista hakutuloksista karsittiin pois opinnäytetyöt ja hankkeet, joissa uudistus oli suunnattu muille kuin opiskelijoille, kuten esimerkiksi opettajille. Tämän jälkeen jäljelle jäi kahdeksan hanketta opinnäytetyössä käytettäväksi. Google Scholarin kautta hakutuloksia tuli huomattavasti vähemmän, vain reilu tuhat, joista opinnäytetöiden pois karsimisen jälkeen tässä opinnäytetyössä käytetään vain yhtä. Kaikista hakutuloksista lopulta yhdeksän hanketta on selälaisia, joita tässä työssä käsitellään (Taulukko 2). Hankkeiden internet-osoitteet on lueteltu liitteessä 2.

Lisäksi opinnäytetyön aineistona käytetään JAMKin toimintaterapeuttiopiskelijoiden tällä hetkellä käytössä olevaa neljää väylää, joiden kautta opiskelija voi etsiä itselleen muun muassa työharjoittelupaikkoja. Väylien sisällöt esitellään pääpiirteittäin ja niiden ominaisuuksista on koottu taulukko. (Taulukko 1)

Aineiston analyysi on lähinnä niin sanottu teoriaohjaava sisällönanalyysi. Sisällönanalyysillä aineistoa voidaan analysoida systemaattisesti ja objektiivisesti. Pyrkimyksenä on saada muodostettua tutkittavasta asiasta tiivistetty ja selkeässä muodossa oleva kuvaus. Yksi keino aineiston järjestämiseen on luokittelu. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 105, 117,122.) Tämän työn aineistona olevat hankkeet on käyty läpi lukemalla kaikki materiaali mitä niistä on julkaistu. Tämän jälkeen hankkeista kerätty tieto on luokiteltu taulukkoon. (Taulukko 2)

Teoriaohjaavassa analyysissä analyysi ei pohjaudu suoraan teoriaan, vaan teoriaa käytetään analyysin apuna. Teoriaohjaavassa analyysissä aikaisempi tieto ohjaa aineistosta muodostettavien analyysiyksiköiden tekemistä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 109.) Hankkeita analysoidaan opiskelijälähtöisyyden ja PEO-mallin kautta. PEO-mallin mukaan ympäristöllä on merkittävä rooli toiminnallisessa suoriutumisessa. Tässä opinnäytetyössä se tarkoittaa sitä, että opiskeluympäristö eli oppilaitos ja työelämä ovat olennainen osa oppimista ja ammatillisen identiteetin kehittymistä. Mitä toimivampaa ihmisen, ympäristön ja toiminnan vuorovaikutus on, sitä sujuvampaa on toiminnallinen suoriutuminen. Lisäksi PEO-mallissa ihminen nähdään aktiivisena toimijana. Näihin näkökohtiin perustuen hankkeista tarkastellaan, millainen opiskelijan rooli on työelämäyhteistyön kehittämisessä korkeakoulun ja työelämän rinnalla ja missä määrin opiskelijat ovat päässeet osallistumaan hankkeisiin.

Opiskelijan asema ja rooli työelämäyhteistyössä voidaan kiteyttää opiskelijälähtöisyyden käsitteeseen. Opiskelijälähtöisyyden keskeisin kriteeri on opiskelijan rooli omien opintojensa suunnittelussa. Kun opiskelija osallistuu aktiivisesti omien opintojensa suunnitteluun, voidaan opiskelua kutsua opiskelijälähtöiseksi. Jos opiskelijan rooli on ennemminkin vastaanottaa tai toteuttaa muiden tekemiä suunnitelmia, on kyseessä opiskelijakeskeinen opiskelu.

5 Tämänhetkiset työelämäyhteyksien väylät

Tässä luvussa esitellään Jyväskylän ammattikorkeakoulussa hyvinvointialan opiskelijoilla käytössä olevat työelämäyhteistyön väylät. Väylät on esitelty aakkosjärjestyksessä.

5.1 Elmo-opiskelijaintra

Elmo-intra on Jyväskylän ammattikorkeakoulun virallinen viestintäkanava. Opiskelijaintra on nimensä mukaan suunnattu opiskelijoille. Opiskelijaintrassa on ”Harjoittelu ja työpaikat” -linkki, jota klikkaamalla aukeaa ”Harjoittelun etusivu”. Etusivulla on ”Ajankohtaista harjoittelussa ja työpaikoissa” -otsakkeen alla listaus työ- ja harjoittelupaikoista. Otsaketta klikkaamalla avautuu laajempi listaus paikoista ja mahdollisuus etsiä sivuilta tietoa hakusanoilla. (Harjoittelu avaa ovia työelämään, n.d.)

Testihaussa 1.5.2019 hakukenttään kirjoitettiin ”toimintater*”. Haulla löytyi neljä ilmoitusta, joista kaksi oli harjoittelupaikkoja ja kaksi työpaikkoja. Ilmoituksista kaksi oli luotu helmikuussa 2019, yksi marraskuussa 2018 ja yksi oli vuodelta 2016. Huomiointavaa oli, että kaikkiin paikkoihin oli hakuaika umpeutunut.

Työpaikan edustajat voivat jättää toimeksiantoilmoituksen JAMKin verkkosivujen kautta (jamk.fi > palvelut > rekrytoi opiskelija) tai laittaa esimerkiksi sähköpostia henkilökunnalle, jotka välittävät tiedot koulutuksen kehittämisspalveluun, josta tiedot siirretään Elmoon. Opiskelija voi selaila annettuja ilmoituksia, mutta ei jättää omaa ilmoitustaan työ- tai harjoittelupaikan tarpeesta. Ilmoituksissa on työpaikan yhteystiedot eli opiskelija voi ottaa itse suoraan yhteyttä työnantajaan.

5.2 Future Factory

Future Factory on JAMKissa toimiva oppimis- ja kehittämissympäristö, jonka perusideana on, että toimeksiantaja antaa monialaiselle opiskelijatiimille tehtävän, johon opiskelijat kehittelevät ratkaisun. Toimeksiantajana voivat toimia yritykset, TKI-

hankkeet (tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeet), projektit tai lähes kuka tahansa, jolla on konseptiin sopiva tehtävä ratkaistavanaan. Opiskelijatiimit kootaan niistä opiskelijoista, jotka ovat ilmoittaneet halukkuutensa osallistua Future Factoryn toimintaan tai jotka ovat kiinnostuneita ilmoitetusta toimeksiannosta. Opiskelijatiimillä on valmentaja. (Future Factory. Kehittämisalusta sinulle!, n.d.)

Toimeksiantaja jättää ilmoituksen työtehtävästään JAMKin Future Factory -sivulle. Toimeksiannossa tulee kuvailla lyhyesti toimeksiantoa (mitä, kenelle, miksi), kertoa projektin ajankohta ja aikataulu sekä jättää yhteystiedot. Toimeksianto menee Future Factoryn kehittämisryhmälle, joka käy läpi toimeksiantoidean ja päättää, minkä koulutusalan kehittämistyöstä on kyse. Kehittämisryhmässä on jokaiselta koulutus-alalta vastuuhenkilö ja vastuuhenkilö vie tiedot toimeksiannosta alan opiskelijoille. Ilmoitus toimeksiannosta voi olla esimerkiksi Elmo-opiskelijaintrassa.

Opiskelija voi ilmaista kiinnostuksensa osallistua toimeksiannon suorittamiseen joko vastaamalla ilmoitukseen tai täyttämällä Future Factoryn sivuilla ilmoittautumislomakkeen. Future Factoryn sivulla oleva lomake ei ole kohdennettu tiettyyn toimeksiantoon, vaan sillä voi ilmoittaa olevansa kiinnostunut mahdollisista tulevista toimeksiannoista yleensä.

Opiskelijalomakkeessa kysytään yhteystietoja, koulutusala, tutkinto-ohjelmaa, millaista osaamista haluaa kehittää projekteissa ja mitkä ovat omat vahvuudet projektija ryhmätyöskentelyssä. Lomakkeessa luvataan ottaa opiskelijaan yhteyttä, kun hänen profiiliinsa sopiva toimeksianto löytyy. Opiskelija ei siis voi selailla eikä valita itse häntä kiinnostavia toimeksiantoja, vaan valinnat tekee Future Factoryn tiimi. Sivustolla ei myöskään näy, millaisia toimeksiantoja tällä hetkellä on tarjolla tai meneillään.

5.3 Jobiili

Jobiili on ammattikorkeakoulujen yhteistyössä kehittämä ja ammattikorkeakouluissa käytettävä sosiaali- ja terveysalan harjoittelupaikkojen varausjärjestelmä, joka on

käytössä koko Suomessa. Jobiilissa harjoittelupaikkoja voivat tarjota sellaiset organisaatiot, jotka ovat saaneet käyttöoikeuden Jobiiliin ammattikorkeakoululta. Toisin sanoen harjoittelupaikkoja tarjoavat organisaatiot ovat ammattikorkeakoulujen hyväksymiä. Kuka tahansa ammattikorkeakoulun hyväksymä palveluiden tuottaja voi jättää Jobiiliin ilmoituksen. (Jobiili. Harjoittelupaikat sosiaali- ja terveysalan tulevaisuuden ammattilaisille, 2019.)

Voidakseen varata harjoittelupaikan, opiskelijan on annettava Jobiiliin joitakin tietoja itsestään, kuten kielitaito, suoritettut opintopisteet ja harjoittelun tavoitteet. Joissakin tapauksissa harjoittelupaikat haluavat tietää myös aiemmissa harjoitteluissa suoritettujen opintopisteiden määrän.

Jobiilissa opiskelija voi selailla harjoittelupaikkoja ja etsiä niitä erilaisilla hakuehdoilla. Päästäkseen selaamaan harjoittelupaikkoja on ensin valittava tutkintonimike ja harjoittelun luokittelu sekä aikaväli, minä aikana harjoittelun tulisi toteutua. Esimerkiksi toimintaterapeuttiopiskelija voi valita harjoittelun luokittelussa kaikki eri terapia- muodot, lasten-, nuorten-, työikäisten tai vanhusten toimintaterapian, ryhmä- tai yksilöterapian tai toimintakyvyn arvioinnin.

Edellä mainittujen pakollisten valintojen lisäksi hakua on mahdollista rajata harjoitteluorganisaation, paikkakunnan, kunnan, ohjauskielen ja vapaana olevan jakson pituuden mukaan tai etsiä paikkaa tekstihaulla. Näiden lisäksi voi vielä määrittellä etsikö paikkoja, jotka on tarkoitettu vain loppuvaiheen opiskelijoille tai paikkoja, jotka ovat tarjolla myös avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoille ja haluaako paikan, jossa harjoitteluviikot ovat yksi yhtenäinen jakso ja hakeeko vain paikkoja, jotka ovat haku- hetkellä varattavissa.

Harjoittelupaikat aukeavat haettaviksi kaksi kertaa vuodessa kaksiportaisesti: ensimmäisessä vaiheessa opiskelija voi varata paikan vain niistä organisaatioista, jotka ovat määrittäneet opiskelijan oppilaitoksen ensisijaiseksi, muiden oppilaitosten opiskelijat eivät voi hakea ensimmäisessä haussa näitä paikkoja. Toinen vaihe avautuu 28 päivää ensimmäisen haun avautumisen jälkeen. Toisessa vaiheessa on mahdollista varata paikka mistä harjoitteluorganisaatiosta tahansa.

Harjoittelupaikka varataan järjestelmän kautta ja opettaja vahvistaa opiskelijan soveltuvuuden kyseiseen harjoittelupaikkaan. Harjoittelupaikan saa pääsääntöisesti opiskelija, joka paikan ehtii ensimmäisenä varaamaan, mutta harjoitteluorganisaatiolla on mahdollisuus haastatella opiskelija ja tehdä päätös opiskelijan valinnasta harjoittelupaikkaan haastattelun perusteella.

Ilmoituksissa on harjoittelupaikan yhteyshenkilön yhteystiedot, jolta voi kysellä lisätietoja paikasta etukäteen. Opiskelija ei voi kuitenkaan suoraan sopia yhteyshenkilön kanssa harjoittelupaikasta. Opiskelija ei voi myöskään jättää Jobiiliin omaa harjoittelupaikan etsimisilmoitustaan.

5.4 Tuudo

Tuudo on mobiilisovellus, johon on koottu erilaisia opiskeluun liittyviä palveluita, kuten esimerkiksi opintoihin ilmoittautuminen, lukujärjestys, työ- ja harjoittelupaikkoja, hyvinvointiin liittyviä palveluita, tapahtumia, karttasovellus ja opiskelijaravintoloita. Tuudon on kehittänyt Caleidon Oy.

Tuudossa on lista työ- ja harjoittelupaikoista, jota voi selaila. Hakua voi rajata koulutusalan, toimialan ja paikkakunnan mukaan. Vaihtoehtoisesti voi selaila valmiiksi rajattuja ilmoituksia, kuten ”Kesätyöt 2019”, ”Uusimmat työpaikat” tai ”Parhaista parhaat”. Myös näitä voi rajata koulutus- ja toimialan mukaan. Huomioitavaa on, että työ- ja harjoittelupaikkoja ei ole eritelty, vaan kaikki ovat samassa listauksessa.

(Tuudo, n.d.)

1.5.2019 tehdyssä koehaussa koulutuslaksi valittiin terveys- ja hyvinvointialat ja paikkakunnaksi Keski-Suomi. Haula löytyi yksi puheterapeutin paikka Jyväskylässä. ”Kesätyöt 2019” kategoriassa ei käytetty rajausta. Kesätyöpaikkoja oli tarjolla 10, joista yksi oli harjoittelupaikka ja yhdessä etsittiin opinnäytetyön tekijää. ”Uusimmat työpaikat” kategoriassa oli 40 ilmoitusta, joista yhdessä haettiin otsakkeen perusteella harjoittelijaa ja viidessä ilmoituksessa opinnäytetyöntekijää.

Opiskelija ei voi jättää Tuudon omaa työ- tai harjoittelupaikan etsintäilmoitustaan, mutta hän voi tehdä itsestään työnhakijaprofiilin. Aluksi valitaan oma koulutusala puodotusvalikosta (valikon alat ovat hyvin yleisluontoiset, eivät aakkosjärjestyksessä eikä alaa voi tarkentaa). Esimerkiksi toimintaterapeutti valitsee koulutusalakseen terveys- ja hyvinvointialat. Sen jälkeen voi määritellä, mistä toimialoista on kiinnostunut. Valikosta voi valita useita aloja. Profiilissa voi myös valita maakunnat, joihin haun kohdentaa, mutta tarkemmin aluetta ei voi määritellä. Kuvaukseen voi kertoa kolme tärkeintä piirrettä ja antaa lyhyen kuvauksen itsestään.

Työnhakijaprofiilin lopussa voi valita kohdat ”Salli Tuudon kohdistaa sinulle avoimia työ- ja harjoittelupaikkoja tietojesi perusteella” ja ”Haluatko, että työnantaja voi olla sinuun yhteydessä?”. Valitsemalla nämä kohdat opiskelija antaa työnantajalle mahdollisuuden ottaa yhteyttä. Tuudo on tarkastelluista väylistä ainoa, jossa työnantajalla on mahdollisuus ottaa yhteyttä opiskelijaan.

Taulukko 1. Työelämäyhteistyöväylien ominaisuudet

	Elmo-opis- kelijaintra	Future Factory	Jobiili	Tuudo
Opiskelija voi selaila ilmoituksia	x		x	x
Haun voi rajata koskemaan pelkästään omaa opintoalaa	(x)		x	
Haun voi rajata koskemaan tiettyä maantieteellistä aluetta			x	x
Opiskelija voi sopia harjoittelupaikasta suoraan harjoitteluorganisaation kanssa	x			x
Opiskelija voi tehdä itsestään työnhakijaprofiilin		x	(x)	x
Opiskelija voi jättää oman ilmoituksen				

6 Työelämäyhteistyötä kehittävien hankkeiden analyysin tulokset

Opinnäytetyössä käytettävistä hankkeista on selvitetty hankkeiden tavoite, mitä hankkeella halutaan parantaa tai saada uudistettua ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi. Opiskelijälähtöisyyden keskeisin ero opiskelijakeskeisyyteen verrattuna on opiskelijan aktiivinen osallistuminen omien opintojen ja opintopolun suunnitteluun vuorovaikutuksessa muiden toimijoiden, tässä tapauksessa korkeakoulun ja työelämän, kanssa. Tästä syystä hankkeista halutaan selvittää myös erityisesti kenestä tai mistä hankkeen tavoitteet ovat lähtöisin ja ovatko hankkeiden tavoitteet, keinot ja lopputulokset opiskelijakeskeisiä vai opiskelijälähtöisiä. Onko työelämäyhteistyön suunnittelu jäänyt korkeakoulun henkilöstön ja työelämän yhteistyökumppaneiden väliseksi vai ovatko opiskelijat olleet, opiskelijälähtöisyyttä noudattaen, mukana suunnittelemassa tavoitteita sekä keinoja? Taulukon 2 viimeinen sarake, josta näkyy, onko hanke opiskelijakeskeinen vai opiskelijälähtöinen, on opinnäytetyön tekijöiden omaa johtopäätöstä.

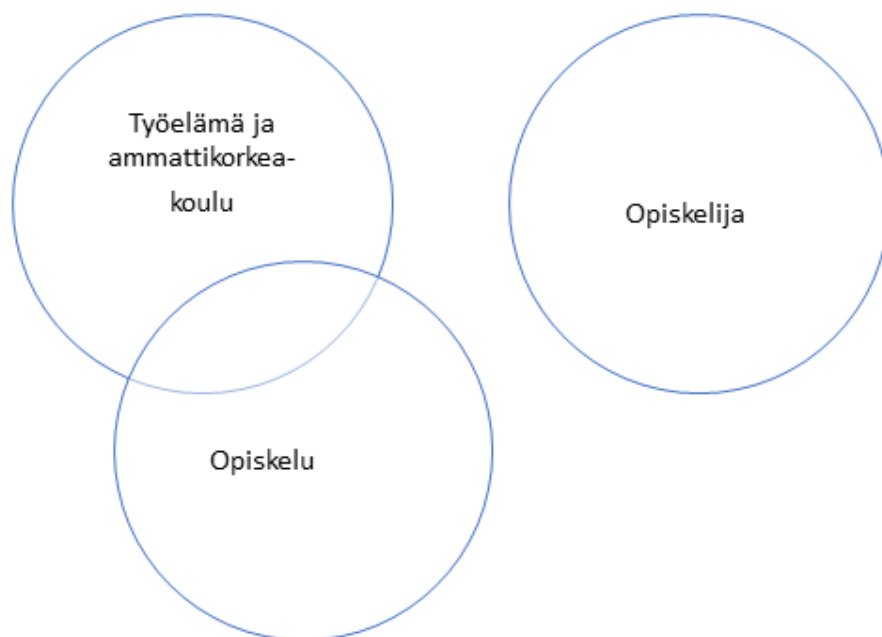
Analysoinnin perusteella voidaan havaita, että hankkeiden tavoitteet ovat hyvin samankaltaisia. Opiskelijoita halutaan tukea opintojen aikana ja opiskelijoille halutaan tarjota entistä enemmän ja parempia kontakteja työelämään, jolloin opintoja on mahdollista suorittaa esimerkiksi projekteina tai harjoitteluna yhteistyössä työelämän kanssa. Esimerkiksi YTYÄ-hankkeessa ”harjoittelun ja muiden työelämäyhteistyön opinnollistamisen ansiosta opiskeluajat lyhenevät” ja opiskelijat voivat suorittaa opintoja yhteistyössä työelämän kanssa (YTYÄ, yrittäjyyden, yrittäjämäisen toiminnan ja työelämäosaamisen edistäminen, n.d.). Työelämäkontaktien kautta pyritään nopeuttamaan opiskelijoiden työllistymistä valmistumisen jälkeen. Myös eAMK-hankkeessa on havaittu opintojen aikana tapahtuvan työelämäyhteistyön merkitys, erityisesti opintojen jälkeisen työllistymisen kannalta. Siksi opiskelijoille halutaan tarjota erilaisia keinoja monipuolistaa opintopolkuja sekä joustavat opiskelumahdollisuudet (eAMK, valitse, opi, erikoistu, n.d.). Muina tavoitteina hankkeissa on tunnistaa koulutuksen uudistamisen tarpeet sekä parantaa yritysten ennakkointia tulevaisuuden

muutoksia ajatellen. Koulutuksen uudistaminen näkyy esimerkiksi Osaamisella so-teen- hankkeen kuvauksessa, jossa ”ehdotukset tutkintoon johtavan koulutuksen muutostarpeista” on yksi käsiteltävä asia. Sen lisäksi hankkeen tavoitteena on lisätä asiakaslähtöisyyttä ja kustannustehokkuutta palveluihin, joka näkyy koulutuksen osaamistarpeissa. (Osaamisella soteen, n.d.)

Voidaankin todeta, että kaikissa hankkeissa tavoitteet ja keinot näyttäytyvät opiskelijakeskeisinä. Tavoitteena on parantaa opintojen rakennetta ja tarjontaa sekä lisätä työelämäkontakteja opiskelijoille eli tavoitteet on aseteltu opiskelijakeskeisiksi, opiskelijan etua ajatellen. Myös keinot tavoitteiden saavuttamiseksi näyttäytyvät lähinnä työelämän ja korkeakoulun vuorovaikutuksena, esimerkiksi YTYÄ- hankkeessa mainitaan koulutuksen uudistamisen olevan yksi tavoite, jota kohti mennään työelämän osaamistarpeet huomioiden, eikä opiskelijan tarpeet huomioiden. Opiskelija on jälleen vastaanottavassa roolissa, eikä aktiivinen toimija osana vuorovaikutusta. Vaikka opiskelija onkin keskiössä, poikkeaa hankkeiden tavoitteet ja keinot opiskelijälähtöisestä ajattelusta. Opiskelijälähtöisessä ajattelussa opiskelijat itse olisivat mukana asettamassa tavoitteita tai suunnittelemassa keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi. ”Yksilölliset opintopolut eivät toteudu ilman opiskelijälähtöistä ajattelua ja toimintaa” (Pedagoginen johtaminen, n.d.).

Analysoitavista hankkeista OVET-hankkeessa ja Osaamisperustaisuus korkeakouluissa (ESR) -hankkeessa on mukana opiskelijoita, silti hankkeiden tavoitteet ja keinot näyttäytyvät opiskelijakeskeisinä. Hankkeiden kuvauksissa tai raporteissa ei käy selväksi opiskelijoiden näkökulma tai opiskelijoilta lähtöisin olevia, opiskelijälähtöisiä, keinoja ja tavoitteita. (ovethanke.fi, 2016; Osaamisperustaisuus korkeakouluissa, n.d.) Toteemi- hankkeessa puolestaan pyritään kohti opiskelijälähtöisyyttä tekemällä yhteistyötä oppilaskunnan kanssa. Tavoitteena on ”saada opiskelijoiden arjen ääni vahvasti mukaan hankkeeseen”. Silti opiskelijan aktiivinen toimijuus ja yksilöllisyys sekä opintojen etenemisen mahdollisuuksissa että opintopolkujen valinnoissa näyttäytyy raportin perusteella vähäisenä. (AMK-Toteemi, n.d.)

Tässä työssä käytettävissä hankkeissa näkyy vahvasti niin sanottu kolmikantamalli, mikä tarkoittaa työelämän, korkeakoulujen ja opiskelijoiden yhteistyötä. Työssä kolmikantamallia tarkastellaan PEO-mallin pohjalta, jossa opiskelija on yksi tekijä (ympyrä), opiskelu on toinen ja työelämä sekä ammattikorkeakoulu kolmas ympyrä. Hankkeiden mukaan opiskelijoiden, työelämän ja korkeakoulujen yhteistyö hyödyttää jokaista osapuolta ja jokaisella on mahdollista oppia tai hyötyä tämänkaltaisesta yhteistyöstä. Hankkeissa yhteistyö näyttäytyy useimmiten kuitenkin niin, että opiskelija jää irralliseksi osaksi kolmen ympyrän rykelmää. Opiskelija otetaan huomioon kehittämisessä, mutta opiskelija on vastaanottavana osapuolena, eikä aktiivisena kehittäjänä ja osana vuorovaikutusta työelämän ja korkeakoulun välillä. Yhdeksästä hankkeesta kuudessa on mukana korkeakoulu ja työelämä, mutta ei opiskelijoita. Vain AMK-TOTEEMI, OVET-hankkeessa ja Osaamisperustaisuus korkeakouluissa (ESR) -hankkeessa on mukana myös opiskelijajärjestöjen jäseniä, eli opiskelijoita (ovethanke.fi, 2016; AMK-TOTEEMI, n.d.; Osaamisperustaisuus korkeakouluissa, n.d.).

Kuvio 4. Opinnäytetyön johtopäätöksenä syntynyt käsitys opiskelijan asemasta työelämäyhteistyössä.

Jotta työelämän kanssa tehtävä yhteistyö täyttäisi opiskelijälähtöisyyden elementit, opiskelijan tulisi itse pystyä sopimaan harjoittelusta tai muusta yhteistyöstä työelämän kanssa oman oppimistyylin, aiemman osaamisen, kiinnostuksen ja oppimistarpeiden mukaan sekä etenemään opinnoissa osoittamalla yksilöllisesti hallitsevansa työelämäyhteistyöstä oppimansa tarvittavan tiedon tai taidon. Kuten kappaleessa 2.2 on mainittu, opiskelijälähtöisyyden ja opiskelijakeskeisyyden olennaisin ero opiskelijan roolissa. Näitä edellä mainittuja opiskelijälähtöisyyden elementtejä ei ole kuitenkaan mahdollista tarkastella analysoitavista hankkeista.

Tiivistäen voidaan sanoa, että opiskeluympäristön ja työelämän vuorovaikutus on toimivaa, mutta opiskelija jää usein irralliseksi, passiiviseksi korkeakoulujen ja työelämän yhdessä tekemien ratkaisujen vastaanottajaksi (vertaa kuvat 2. ja 4.). Jotta opiskelija saadaan osaksi toiminnan ja ympäristön vuorovaikutusta, tulee opiskelija ottaa mukaan työelämäyhteistyön kehittämiseen.

Taulukko 2. Työelämäyhteistyötä kehittävien hankkeiden kuvaus

Hanke	Tavoite	Keinot tavoitteen saavuttamiseen	Hankkeessa mukana olevat tahot	Opiskelijakeskeinen vai opiskelijälähtöinen
AMK-TOTEEMI	Vahvistaa opiskelijoiden työmarkkinoille kiinnittymistä ja työllistävyyttä. Korkeakoulujen ja työelämän välinen yhteiskehittäminen, jossa opiskelija oppii ja työelämä sekä korkeakoulu uudistuvat.	Rakenteiden ja toimintatapojen uudistaminen, joustavat opintopolut ja oppimisympäristöjen uudistaminen.	Työelämä- ja korkeakoululähtöinen, opiskelijat oppivat ja työelämä ja korkeakoulu uudistuvat. Opiskelijajärjestö ja opiskelijakunta mukana.	Opiskelijoiden roolia halutaan vahvistaa korkeakoulun ja työelämän yhteistyössä, tässä vaiheessa opiskelijakeskeisyys näkyy vahvemmin.

YTYÄ- hanke	Nopeuttaa opiskelijan työelämään siirtymistä lisäämällä opiskelijoiden arvoa työelämässä.	Uudistaa koulutusta ottaen huomioon työelämän osaamisen tarpeet, korkeakoulujen ja työelämän välisen yhteistyön lisääminen, työelämävalmiuksien ja yrittäjyystaitojen tarjoaminen opiskelijoille.	Korkeakoulut tekevät yhteistyötä työelämän kanssa, opintojen tarjonta uudistuu, opiskelija on ns. matkustaja uudistuksen keskellä.	Opiskelijakeskeinen
Osaamisella soteen -hanke	Tunnistaa sosiaali- ja terveysalan sekä siihen tähtäävän koulutuksen uudistamisen tarpeet.	Työelämän ja koulutuksen välinen vuoropuhelu sekä asiantuntijoiden yhteistyö.	Opetushallitus, korkeakoulut ja työelämä tekevät yhteistyötä, opiskelija huomioidaan, mutta ei ole mukana uudistuksessa.	Opiskelijakeskeinen
eAMK-hanke	Korkeakoulujen ja työelämän yhteistyö, joka tukee opiskelijan työllistymistä (opiskelun aikana tehty yhteistyö työelämän kanssa).	Korkeakoulu alueen kehittäjänä yhdessä yritysten, alueen organisaatioiden ja kolmannen sektorin kanssa.	Ajatellaan opiskelijan työllistymisen parantamista ja alueen kehittämistä, mutta kehittämisessä ei ole mukana opiskelijoita.	Opiskelijakeskeinen
Hämeen NÄKY -hanke	Tavoitteena on parantaa pk-yritysten ennakointiosaamista.	Luodaan uusi toimintakonsepti Kanta- ja Päijät-Hämeen pk-yritysten strategiaprosessien tulevaisuuslähtöisyyden vahvistamiseksi.	Kehittely tehdään yhdessä yritysten, opiskelijoiden ja asiantuntijoiden kanssa. Opiskelija ei kuitenkaan itse pääse vaikuttamaan mitään kehitetään jne.	Opiskelijakeskeinen

Opinnoista osajaksi -hanke	Kaupunkien ja opiskelijoiden yhteistyö, erityisesti seuraavien teemojen osalta: yhteistyörakenteet, harjoittelun laatu ja opiskelijoiden rekrytointi.	Organisaation kehittämistoimintaan kytkeytyvien projektien, oppimistehtävien ja loppu-työaiheiden tarjoaminen ja tulosten hyödyntäminen. Ohjattujen ja suunniteltujen harjoittelujaksojen ja opintokäytien järjestäminen. Opiskelijoille räätälöityjen perehdytysprosessien ja tehtäväkonaisuuksien luominen. Osa- ja määräaikaisten työtehtävien tarjoaminen.	Kaupunki, korkeakoulut ja opiskelijat olleet mukana. Opiskelijoita on haastateltu, haastattelussa on kerätty lähinnä kokemuksia harjoittelusta (sosionomit), mutta ei siitä, mitä ja miten tulisi kehittää. Lopuksi opiskelijoita kuultiin työelämäyhteistyön jatkumisen ja laajentamisen puitteissa.	Opiskelijakeskeinen
OVET-hanke	Työelämäyhteistyön lisääminen kansainvälisellä tasolla. Tavoitteena opiskelijoiden nopea työllistyminen opintojen jälkeen.	Korkeakoulujen laadun ja työelämärelevanssin lisääminen. Opetustarjonnan suunnittelu -> työelämän osamistarpeisiin vastaaminen ja niiden ennakointi. Yhteistyön lisääminen eri toimijoiden kanssa. Tarjotaan kansainvälisiä projekteja.	Yliopistot, työelämä ja opiskelijajärjestön jäsenet (kaksi) mukana. Hankkeesta ei käy ilmi opiskelijoiden näkökulmaa siihen, kuinka yhteistyötä työelämän kanssa voisi rakentaa.	Opiskelijakeskeinen
Verkkovirta- hanke	Tavoitteena on kehittää uusia malleja opintojen aikaisen työn opinnollistamiseen opintopisteiksi ja kehittää	Erialaisten mallien ja keinojen kehittämisen ja niiden jakaminen.	Korkeakoululähtöinen	Opiskelijakeskeinen

	uudenlaisia työtä ja opiskelua yhdistäviä muotoja työharjoitteluratkaisujen rinnalle. Syventää ammattikorkeakoulun ja elinkeinoelämän yritysten välistä kumppanuutta, jossa mahdollistuu opiskelijan eteneminen opinnoistamisen kautta vaihteellisesti opinnoista työllistymiseen.			
Osaamisperustaisuus korkeakouluissa (ESR) -hanke	Tavoitteena on osaamisperustaisuuden vahvistaminen korkeakoulujen opetussuunnitelmassa sekä työelämän osallistaminen opetussuunnitelmatyöhön monin eri tavoin entistä systemaattisemmin ja aktiivisemmin.	Opetussuunnitelman uudistaminen. Työelämän kanssa järjestetty yhteistyöfoorumeita, työpajoja ja seminaareja.	Yliopistot, ammattikorkeakoulut yhdessä, opiskelija on suunnittelun keskiössä. Mukana myös Suomen ylioppilaskuntien liitto ja Suomen ammattikorkeakouluopiskelijoiden liitto.	Vaikka opiskelijoita mukana, näyttävät tavoitteet ja keinot opiskelijakeskeisinä.

7 Suunnitelma Vaihtotorista

Analysoitujen hankkeiden ja JAMKin tarjoamien työelämäyhteistyöväylien perusteella voidaan sanoa, että opiskelijan tarpeet on kyllä huomioitu opintojen tarjontaa ja rakenteita suunniteltaessa, mutta hankkeet ja väylät jäävät opiskelijakeskeisiksi.

Toisin sanoen opiskelija on usein vastaanottavassa roolissa sen sijaan, että olisi aktiivisesti mukana suunnittelemassa opintoja. Opiskelijoille tulisi tarjota enemmän mahdollisuuksia osallistua opintojensa suunnitteluun sekä työelämäyhteistyön rakentamiseen. JAMK:n väylät työelämäyhteistyöhön ovat yhdensuuntaisia: työelämä tarjoaa paikkoja, joihin opiskelija voi hakea, mutta opiskelija ei voi itse ilmoittaa, millaista työelämäkokemusta tarvitsisi tai millaista tietotaitoa hänellä olisi työelämälle tarjota.

Yksi mahdollisuus lisätä opiskelijälähtöisyyttä ja opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksia omien opintojensa suunnitteluun, on kehittää niin sanottu kahdensuuntainen väylä työelämäyhteyksien luomiseen. Kahdensuuntaisuudella tarkoitetaan tässä sitä, että sekä opiskelija että työelämä voisivat ilmoittaa omista tarpeistaan yhteisellä foorumilla ja molemmat osapuolet voisivat selailta toistensa ilmoituksia ja ottaa yhteyttä puolin ja toisin. Tällaisessa foorumissa toteutuisi myös PEO-mallin mukainen vuorovaikutus.

Sen lisäksi, että käytettävissä olevat väylät ovat yhdensuuntaisia, ongelmana on ollut se, että opiskelija ei voi olla yhteydessä suoraan harjoitteluorganisaatioon eikä tehdä itsestään profiilia, jossa esittelee omaa osaamistaan ja jolla hakee harjoittelupaikkoja. Kaikissa väylissä ei ole myöskään mahdollista rajata maantieteellistä aluetta, mistä harjoittelupaikkaa hakee tai opintoalaa, mihin harjoittelu liittyy.

Edellä mainitut ongelmat voisi ratkaista Vaihtotorilla, joka on opiskelijoiden ja työnantajien yhteinen, kahdensuuntainen foorumi. Vaihtotorin perusidea on se, että sekä opiskelija että työnantaja voivat jättää oman ilmoituksensa ja selailta toistensa ilmoituksia. Lisäksi molemmat voivat ottaa suoraan yhteyttä toisiinsa eikä tiedon välittämiseen tarvita välikäsiä. Opiskelija voi rajata hakunsa koskemaan vain omaa opintoalaa ja tiettyä paikkakuntaa tai esimerkiksi tiettyä ajankohtaa. Hänellä on myös mahdollisuus tehdä itsestään työnhakijaprofiili, jossa kuvaa omaa osaamistaan, taitojaan ja vahvuuksiaan.

Työnantajan etusivulla on vaihtoehdot ”Jätä toimeksianto” ja ”Selailta ilmoituksia”. Toimeksiannossa tulee ensimmäiseksi määritellä, kenelle tehtävä on tarkoitettu.

Tämä tapahtuu pudotusvalikkojen avulla. Ensin valitaan, onko kyseessä tehtävä, johon tarvitaan monialainen tiimi vai vain tietyn alan opiskelijoita. Tämän jälkeen valitaan koulutusala tai -alat. Koulutusalat avautuvat uuteen pudotusvalikkoon, josta valitaan koulutusohjelmat.

Kun on valittu, kenelle tehtävä on suunnattu, määritellään tehtävän luonne. Pudotusvalikossa on erilaisia vaihtoehtoja, kuten harjoittelu, opinnäytetyö, kehittämishanke jne. Tämän jälkeen tehtävästä kirjoitetaan avoin kuvaus, missä määritellään tehtävän tarkempi sisältö. Tässä kohdassa voi myös määritellä, pitääkö tehtävää hakevan opiskelijan olla suorittanut tietty määrä opintoja tai pitääkö hänellä olla jotain erityisosaamista.

Sisällön kuvauksen jälkeen annetaan tehtävään tarvittavien henkilöiden lukumäärä. Jos kyseessä on monialaista tiimiä vaativa tehtävä, tähän voidaan määritellä, kuinka monta opiskelijaa kultakin alalta tarvitaan tai vaihtoehtoisesti antaa vain kokonaismäärä, jolla tehtävä arvellaan voitavan suorittaa.

Aikatauluosiossa määritellään kalenterin tai aikajanan avulla, milloin tehtävä on toteutettava tai milloin työnantajan on mahdollisuus ottaa harjoittelijoita. Kun tehtävän aikaraja on umpeutunut, poistuu ilmoitus automaattisesti järjestelmästä. Aikataulun määrittämisen jälkeen annetaan yhteystiedot ja lähetetään lomake.

Työnantajalla on mahdollisuus selailta opiskelijoiden jättämiä ilmoituksia ja etsiä tehtäviinsä sopivaa opiskelijaa. Halutessaan työnantaja voi rajata minkä alan opiskelijoita hakee, miltä maantieteelliseltä alueelta, opiskelijan osaamisen perusteella, tehtävän luonteen (opinnäytetyö, harjoittelu jne.) perusteella sekä tarjolla olevan henkilömäärän tai aikataulun perusteella.

Työnantaja voi ”varata” haluamansa opiskelijan. Kun työnantaja tekee varauksen, hänen yhteystietonsa ja tarjolla olevan tehtävän tiedot lähetetään automaattisesti opiskelijalle. Opiskelija voi olla yhteydessä työnantajaan ja hyväksyä tai hylätä tarjouksen.

TYÖNANTAJA

Jätä toimeksianto

Selaa ilmoituksia

TOIMEKSIANTO**Kenelle**

- Monialainen/ tietty koulutusala ja koulutusohjelma (pudotusvalikko)

Tehtävä

- Kehittämishanke, harjoittelu, opinnäytetyö, muu... (pudotusvalikko)

Tehtävän kuvaus (avoin kuvaus)

Tarvittava henkilömäärä (kokonaismäärä/ kpl)

Aikataulu (kalenteri/ aikajana – milloin tehtävä toteutettava)

Yhteystiedot

Lähetä-painike

SELAA ILMOITUKSIA**RAJAA**

- Kenelle
- Tehtävä
- Osaaminen
- Kesto/ aikataulu
- Henkilömäärä
- Paikkakunta

Opiskelijan etusivulla on vaihtoehdot ”Jätä ilmoitus” ja ”Selaa toimeksiantoja”. Ilmoituksen tekeminen aloitetaan lisäämällä oma nimi ilmoitukseen. Sen jälkeen valitaan pudotusvalikosta koulutusala ja -ohjelma. Tämän jälkeen määritellään tehtävän luonne eli valitaan pudotusvalikosta sopivin vaihtoehto (esim. kehittämishanke, opinnäytetyö jne.). Tehtävästä kirjoitetaan avoin kuvaus, jossa kuvaillaan tarkemmin, millaisesta tehtävästä on kyse ja millaisia vaatimuksia tai tavoitteita tehtävän suorittamiselle on.

Jos harjoittelutyötä on toteuttamassa useamman hengen ryhmä, voidaan henkilömäärä-kohdassa ilmoittaa osallistujien lukumäärä. Aikatauluosio toimii samalla tavalla kuin työnantajillakin. Aikataulussa määritellään, millä aikavälillä tehtävä pitää saada suoritettua tai minkä verran opiskelijalla on aikaa käytössä. Annetun aikarajan umpeuduttua ilmoitus poistuu automaattisesti järjestelmästä. Opiskelija voi esitellä omaa osaamistaan kirjoittamalla itsestään avoimen kuvauksen, laittamalla linkin

osaamisestaan kertovalle sivustolle (esimerkiksi Tuudo tai Kyvyt.fi) tai muulla halumallaan tavalla. Omien yhteystietojen lisäämisen jälkeen ilmoitus on valmis lähetettäväksi.

Oman ilmoituksen jättämisen lisäksi opiskelija voi selata työnantajien jättämiä toimeksiantoja. Haun voi koskea rajaamaan vain tiettyä opiskelualaa, tiettyä paikkakuntaa, tietynlaisia tehtäviä, tietyllä aikavälillä ja tehtävään tarvittavan henkilömäärän perusteella.

Vaihtotorissa opiskelijalla on myös mahdollisuus varata harjoittelu- tai opiskelujen suorituspaikka. Varatessaan paikan opiskelijan tiedot (yhteystiedot, koulutusala ja osaaminen) menevät suoraan työnantajalle. Työnantaja voi ottaa yhteyttä hakijoihin ja valita paikan varanneista opiskelijoista haluamansa. Paikkavarauksissa näkyy reaaliaikaisesti, kuinka monta paikkaa on jäljellä ja kuinka moni paikkaa on hakenut. Kun työnantajan määrittelemä maksimimäärä opiskelijoita on hakenut paikkaa, sitä ei voi enää varata ja tehtävän kohdalle tulee ilmoitus, että varauspaikat ovat täynnä.

OPISKELIJA

Jätä ilmoitus

Selaa toimeksiantoja

ILMOITUS

Opiskelijan nimi

Koulutusala ja -ohjelma (pudotusvalikko)

Tehtävä

- Kehittämishanke, harjoittelu, opinnäytetyö, muu... (pudotusvalikko)

Tehtävän kuvaus (avoin kuvaus)

Tarjolla oleva henkilömäärä (kpl)

Aikataulu (kalenteri/ aikajana – milloin tehtävä toteutettava)

Osaaminen (linkki Tuudoon, Kyvyt.fi-sivulle tms. tai avoin kuvaus)

Yhteystiedot

Lähetä-painike

SELAA TOIMEKSIANTOJA

RAJAA

- Kenelle
- Tehtävä
- Kesto/ aikataulu
- Henkilömäärä
- Paikkakunta

VARAA -painike

8 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli parantaa JAMKin hyvinvointialan opiskelijoiden ja työelämän välistä yhteistyötä ja tavoitteena oli luoda suunnitelma uudesta työvälineestä, joka olisi opiskelijalähtöinen, ja jonka avulla työelämäyhteistyöstä tulisi sujuvampaa. Viitekehyksenä käytimme PEO-mallia ja keskeisimpinä käsitteinä olivat opiskelijalähtöisyys ja ammatti-identiteetti. Opinnäytetyö toteutettiin kehittämistutkimuksena. Aineistona toimivat JAMKin hyvinvointiyksikön opiskelijoilla tällä hetkellä käytössä olevat työelämäyhteistyöväylät sekä yhdeksän suomalaista työelämäyhteistyön kehittämiseen liittyvää hanketta. Työ toteutettiin TYÖPEDA-hankkeeseen.

Idea opinnäytetyöhön lähti siitä omakohtaisesta kokemuksesta, että työelämäyhteyksien luominen JAMKin nykyisiä työelämäyhteistyöväyliä käyttäen oli hankalaa. Tällä hetkellä väylät ovat yhdensuuntaisia eli työelämästä tarjotaan erilaisia tehtäviä ja paikkoja, joista opiskelijat voivat valita itselleen sopivimman. Opiskelijoilla itsellään ei ole mitään foorumia, missä voisi ilmoittaa, millaisia työelämäkokemuksia he tarvitsivat. Harjoittelu- tai muuta opintoihin liittyvää tehtävien suorituspaikkaa voi toki etsiä väylien ulkopuoleltakin, mutta se puolestaan aiheuttaa sen, että samaa paikkaa voi hakea usea opiskelija toisistaan tietämättä. Muutamat työelämän edustajat ovat ilmaisseet turhautuneensa ja jopa ärsyyntyneensä jatkuvaan kyselytulvaan. Lisäksi ongelmana on se, että osa olemassa olevista väylistä vaatii välikäden, joka välittää työelämän toimeksiannot oikealle opiskelijalle tai opiskelijaryhmälle.

Opinnäytetyössä lähdettiin ratkaisemaan edellä kerrottua käytännön ongelmaa. TYÖPEDA-hankkeen puitteissa pidetyn workshopin ja siellä käytyjen keskustelujen sekä omien kokemusten perusteella lähdimme kehittämään ratkaisua työelämäyhteistyön sujuvoittamiseksi. Alkuperäinen idea oli luoda foorumi, jossa sekä opiskelijat että työelämän edustajat voisivat pyytää ja tarjota tietoa ja taitoa. Ajatuksena oli, että opiskelijat voisivat jakaa työelämälle tietoa esimerkiksi lukemistaan tuoreimmista tutkimuksista ja vastavuoroisesti työpaikasta voitaisiin tulla kertomaan oppilai-

tokseen vaikkapa kokemuksia jonkin kuntoutusmenetelmän käytöstä. Lisäksi opiskelijat voisivat ilmoittaa, millaista työelämäkokemusta he tarvitsevat ja työpaikat puolestaan, millaisia tehtäviä heillä olisi opiskelijoille tarjolla. Tästä tietojen ja taitojen vaihdannan ajatuksesta syntyi myös nimi Vaihtotori, jolla haluttiin kuvata sitä, että vuorovaikutus olisi kahdensuuntaista – ei vain työelämästä opiskelijoiden suuntaan toteutuvaa. Toinen keskeinen ajatus oli, että Vaihtotori olisi helppokäyttöinen ja se mahdollistaisi työelämän ja opiskelijoiden välisen kommunikoinnin ilman välikäsiä.

Aluksi lähdimme tarkastelemaan sujuvan työelämäyhteistyön merkitystä pelkästään ammatti-identiteetin kehittymisen kannalta. Opinnäytetyön tietoperustassa esitettyjen tutkimusten mukaan työelämässä suoritettavat opinnot tukevat ammatti-identiteetin kehitystä parhaiten. Toimivat väylät työelämäyhteistyösuhteiden muodostamiseen puolestaan ovat edellytys saada ja luoda kontakteja työpaikkoihin. Näin ollen ammatti-identiteetin kehittymisellä voidaan perustella tarve Vaihtotorin kaltaiselle työvälineelle.

Meillä oli TYÖPEDA-hankkeen workshopeissa nousseiden ideoiden pohjalta vahva visio siitä, mitä Vaihtotori pitäisi sisällään ja ajatuksena oli, että opinnäytetyön tuloksena olisi internet-sivu. Kartoitimme, minne ideoimamme sivun voisi sijoittaa tai voisiko tällä hetkellä käytössä olevia väyliä mahdollisesti muokata Vaihtotorin suuntaan. Olimme idean tiimoilta yhteydessä useaan JAMKin työntekijään. Pidimme myös palaveria, joissa kerroimme Vaihtotorin ideasta ja keskustelimme JAMKilla jo käytössä olevista sekä tulevista työelämäyhteistyön väylistä ja välineistä.

Internet-sivun sijoitusmahdollisuuksista yhtenä vaihtoehtona oli Future Factory. Future Factory on JAMKin sivuilta löytyvä oppimis- ja kehittämissympäristö, jossa monialaiset opiskelijatiimit ratkovat työelämästä lähtöisin olevia toimeksiantoja (Future Factory). Palaverissa pohdimme, voisiko Vaihtotori olla osa Future Factory-sivustoa, koska Vaihtotorin ja Future Factoryn perimmäinen ajatus on hyvin samantapainen – tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa opintoja työelämässä. Future Factory -sivujen rakenne oli kuitenkin hyvin erilainen Vaihtotorin ideaan verrattuna ja Vaihtotori-sivulle olisi pitänyt palkata tekijä ja lisäksi aikataulu olisi muodostunut hyvin tiukaksi, joten totesimme, että tämä ratkaisu ei toimi.

Future Factoryn lisäksi tutustuimme Tiitus-palveluun, jonka kanssa JAMKin on tarkoitus aloittaa yhteistyö. Tiitus on sivusto, jonka ideana on ”koota kaikki Suomen opiskelijat, oppilaitokset ja opiskelijoita työllistävät yritykset saman palvelun alle” (Tiitus). Vaikka Tiituksen sivuilla sanotaan, että jokaiselle oppilaitokselle on mahdollista räätälöidä omannäköinen sivusto, muokkaukset koskevat lähinnä sivuston ulkonäköä. Sivujen muokkaaminen niin, että ne vastaisivat Vaihtotorin ideaa, ei ollut mahdollista.

Varsin pian opinnäytetyön alkuvaiheessa siis selvisi, että suunnitelmamme internet-sivusta oli liian kunnianhimoinen eikä sitä voisi toteuttaa taloudellisten ja aikataulullisten syiden vuoksi. Lisäksi alkuperäinen ideamme oli aivan liian moniulotteinen ja siksi vaikeasti toteutettavissa. Päätimme yksinkertaistaa ideaa niin, että keskityimme pelkästään harjoittelu- tai tehtävien suorituspaikkojen hakuun ja tarjontaan. Lisäksi luovuimme ideasta toteuttaa internet-sivu ja päätimme sen sijaan tehdä suunnitelman työväliseen sisällöstä.

Vaihtotorin peruslähtökohta on se, että opiskelija pääsee itse vaikuttamaan opintojensa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Tästä syystä valitsimme ammatti-identiteetin rinnalle toiseksi käsitteeksi opiskelijälähtöisyyden. Opiskelijälähtöisyyden ajatus perustuu siihen, että opiskelija nähdään aktiivisena toimijana, joka osallistuu omien opintojensa suunnitteluun.

Koska opiskelemme toimintaterapeuteiksi, oli työelämäyhteistyötä luontevaa tarkastella toimintaterapian viitekehyksen kautta. PEO-malli valikoitui opinnäytetyön viitekehykseksi kolmesta syystä. Ensimmäkin mallissa korostuu toimijan, toiminnan ja ympäristön vuorovaikutus. Toiseksi mallissa käsitellään ympäristön merkitystä toiminnalle. Kolmanneksi siinä nähdään ihminen aktiivisena toimijana. Näin ollen PEO-mallissa on useita ulottuvuuksia, joiden kautta työelämäyhteistyötä voidaan tarkastella.

Koska opinnäytetyö tehtiin TYÖPEDA-hankkeeseen, oli luontevaa ottaa tarkasteluun vastaavanlaisia työelämäyhteistyötä kehittäviä hankkeita. Ajatuksena oli tutkia, näkykö opiskelijälähtöisyys noissa hankkeissa ja onko jossain hankkeessa mahdollisesti

suunniteltu ja toteutettu jotain Vaihtotorin kaltaista ideaa. Työhön käytettäviä lähteitä etsiessä ja tietoperustaa pohtiessa löysimme useita hankkeita, joiden tavoitteena on edistää työelämäyhteistyötä korkeakouluopiskelijoiden osalta.

Hankkeisiin liittyvä aineisto kerättiin niin sanottuna nopeana kirjallisuuskatsauksena Googlesta ja Google Scholarista. Nämä eivät ole tieteellisen tutkimuksen kannalta kaikista relevanteimpia lähteitä, mutta koska kyseessä oli hankkeet ja hankkeisiin liittyvät raportit, niitä ei pääsääntöisesti ole löydettävissä esimerkiksi erilaisista tietokannoista. Täten Googlen ja Google Scholarin käyttö on perusteltua.

Kehittämistutkimuksen käyttäminen menetelmänä oli toimiva ratkaisu. Opinnäytetyön lähtökohtana oli selkeä käytännön ongelma, johon etsittiin ratkaisua. Opinnäytetyössä esitelty suunnitelma Vaihtotorista pohjautuu PEO-malliin ja opiskelijälähtöisyyden sekä ammatti-identiteetin käsitteisiin. Ammatti-identiteetin käsitteen olisi ehkä voinut jättää myös pois, mutta toisaalta se korostaa työelämässä suoritettavien opintojen tärkeyttä.

Aineistojen analyysissa todettiin, että JAMKin väylät ovat yhdensuuntaisia ja hankkeet näyttäytyivät opiskelijakeskeisinä. Molemmissa aineistoissa opiskelijan rooli näyttäytyi vastaanottajana, ei aktiivisena toimijana. Tähän ongelmaan ratkaisuna esiteltiin suunnitelma Vaihtotorista. Vaihtotorin lähtökohta on se, että se on kahdensuuntainen ja opiskelijälähtöinen. Lisäksi työelämäyhteistyö on lähinnä korkeakoulujen ja työelämän välistä.

Hankkeiden analyysin yhteydessä kiinnitimme huomiota siihen, että hankkeista saatava tieto oli usein varsin niukkaa. Kaikista hankkeista ei löytynyt raportteja eikä suunnitelmia ollut kirjoitettu selkeästi auki. On mahdollista, että osa hankkeista olisi voinut olla opiskelijälähtöisiä, mutta tietojen niukkuuden vuoksi tällaista päätelmää ei voinut tehdä. Osassa hankkeista näkyi opiskelijan rooli niin, että heidän kokemukseen oli kysytty toteuttamisen jälkeen. Esimerkiksi Opinnäytteen osaajaksi -hankkeessa opiskelijoita oli haastateltu harjoittelujakson päätteeksi. Haastatteluissa opiskelijoilta kysyttiin kokemuksista harjoitteluista ja niissä käyttöön otetuista malleista sen sijaan,

että opiskelijoilta olisi jo aluksi kysytty, mitä ja millä tavoin yhteistyötä tulisi työelämän kanssa kehittää. (Opinnoista osajaksi -hanke.) Näin ollen hanke näyttäytyi opiskelijakeskeisenä, mutta hankkeessa tapahtuva jatkokehittäminen voisi hyvinkin olla opiskelijalähtöistä.

Vaihtotorin kaltaisen työvälineen tarve perustuu opiskelijalähtöiseen työelämäyhteistyöhön. Opinnäytetyön tietoperustassa tarkasteltujen tutkimusten mukaan työelämäyhteistyö vaikuttaa positiivisesti opiskelijan ammatti-identiteetin kehittymiseen, siksi työelämäyhteistyö on tärkeä osa korkeakouluopintoja. Myös korkeakoulut ja työelämä hyötyvät yhteistyöstä. Opinnäytetyössä tarkastelluissa hankkeissa tuli esille, että työelämäyhteistyötä halutaan lisätä korkeakouluissa ja yhteistyötä kehitetään. Työelämäyhteistyön sujuvoittamiseksi tulisi yhteyksien työelämän, korkeakoulujen ja opiskelijoiden välillä olla toimivia. Grenierin (2015, 8) mukaan harjoittelun suunnittelu ja toteuttaminen vaatii kaikkien tahojen - korkeakoulun, työelämän ja opiskelijoiden - yhteistyötä. Opiskelija nähdään tärkeässä roolissa kehiteltävässä uusia yhteistyön muotoja, jotta opiskelijoiden olisi helpompaa sopeutua opiskelun muuttuviin tarpeisiin. Tämän kaltaiset tutkimukset osoittavat sen, että opiskelijalähtöiselle työvälineelle olisi tarvetta. Sen lisäksi, että tutkimuksen mukaan harjoittelu on tärkeä osa opitun tiedon siirtämistä käytäntöön, tulokset osoittavat myös sen, että harjoittelu on yksilöllinen oppimisprosessi, johon vaikuttaa myös ympäristö. (Mts. 2-6.)

Rodgerin, Fitzgeraldin, Davilan, Millarin ja Allisonin (2011, 195-196) mukaan Kirke, Layton ja Sim (2007) määrittelevät, että positiivisesti harjoittelun laatuun vaikuttaa opiskelijaa tukeva, luova oppimisympäristö sekä yksilöity harjoittelu, joka vastaa opiskelijan tarpeita. Vaihtotorin avulla opiskelija voisi etsiä omia tarpeitaan vastaavia harjoittelupaikkoja. Tutkimuksessa tuotiin esiin myös opiskelijoiden epävarmuus omasta osaamisestaan työelämäyhteistyön aikana sekä oppilaitoksen, työelämän ja opiskelijan vähäinen kommunikointi ja yhteistyön suunnittelu ennen harjoittelun alkamista (Rodger ym. 2011, 199-201). Kyseisiä ongelmia voitaisiin ratkoa ja helpottaa Vaihtotorin kaltaisella työvälineellä, jonka avulla opiskelijan on helppo ottaa yhteyttä työelämän yhteistyökumppaniin matalalla kynnyksellä. Kun opiskelija voi valita itse-

ään kiinnostavia työelämäyhteistöitä, jotka kehittävät opiskelijan tarpeita, olisi opiskelijan mahdollista olla motivoituneempi ja varmempi suorittaessaan opintoja työelämäympäristössä.

Laadullisen tutkimuksen yksi luotettavuuden mittari on Hirsjärven, Remeksen ja Saja-vaaran (2008, 227-228) mukaan se, kuinka tarkasti tutkija on selostanut tutkimuksen toteuttamisen eri vaiheet. Lukijan pitää pystyä seuraamaan, miten tutkimus on tehty ja miten saatuihin tuloksiin on päädytty. Myös aineiston tuottamiseen liittyvät olosuhteet on kerrottava lukijalle. Aineiston analyysissä tutkijan on pystyttävä perustelemaan, miksi ja miten käytetyt luokat on muodostettu. Lopuksi tulosten tulkinnassa on kerrottava, millä perusteella tulkinnat on tehty ja mihin päättely perustuu.

Kehittämisprosessia on kirjoitettu auki jo suunnitelmavaiheessa, joten sen etenemistä voi seurata. Aineiston analyysivaiheessa on kerrottu, millä tavalla aineisto on kerätty. Vaihtotorin sisältösuunnitelmassa näkyy, miksi on päädytty juuri kyseiseen ratkaisuun.

Tutkimuksen voidaan katsoa olevan eettisesti hyväksyttävä ja luotettava ja sen tuloksien uskottavia, jos tutkimus on toteutettu noudattaen hyvää tieteellistä käytäntöä. Hyvän tieteellisen käytännön sisältö on määritelty Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa -teoksessa. (Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2012.) Aineisto opinnäytetyöhön on kerätty viimeisen kymmenen vuoden ajalta mikä varmistaa sen, että tieto on ajankohtaista. Hankkeet on analysoitu huolella ja kaikki olemassa oleva materiaali hankkeita koskien on pyritty lukemaan ja tiedot tallentamaan tarkasti. Opinnäytetyön prosessi on kuvailtu avoimesti. Näiden asioiden perusteella tämän työn voidaan sanoa olevan eettisesti hyväksyttävä ja luotettava.

Vaihtotorin suunnitelman puutteena on se, että sitä ei aikataulullisten syiden vuoksi ehditty antaa arvioitavaksi kenellekään. Koska kehittämistutkimuksen tuloksena on suunnitelma työvälineestä ei sitä myöskään pystytty vielä testaamaan tai koekäyttämään. Arviointi ja testaus olisivat mahdollistaneet työvälineen muokkaamisen toimi-

vammaksi. Toinen puute on se, että suunnitelmassa ei ole kysytty työelämän edustajien näkökulmaa. Jatkokehittelyä varten olisi tärkeää, että työelämän näkökulma otettaisiin suunnitelmaan mukaan. Seuraava askel voisi olla, että suunnitelma esiteltäisiin muutamille työelämän edustajille sekä opiskelijaryhmille ja heiltä pyydetäisiin kommentteja, mikä suunnitelmassa on hyvää, mikä ei toimi, mitä pitäisi muuttaa tai poistaa ja mitä tarvittaisiin lisää. Suunnitelmaa muokattaisiin kommenttien pohjalta ja käytettäisiin vielä toisella lausuntokierroksella, jonka jälkeen Vaihtotorista voisi tehdä kokeiluversion.

Tässä opinnäytetyössä esiteltyä suunnitelmaa Vaihtotorista voisi jatkojalostaa. Jatkossa olisi syytä ottaa mukaan myös työelämän näkökulma ja kartoittaa, millaisia toiveita työelämästä nousee Vaihtotorin suhteen. Täsmennetyt suunnitelman pohjalta voisi tehdä kokeiluprojektin, jossa Vaihtotorin toimivuutta testataan. Yksi mahdollisuus olisi laajentaa esimerkiksi Jobiilia niin, että myös opiskelijalla olisi mahdollisuus jättää Jobiiliin oma ilmoituksensa. Vaihtotori onkin vain yksi osaratkaisu opiskelijälähtöisyyden edistämiseksi.

Opiskelijälähtöisyyttä olisi syytä kartoittaa tarkemmin. Miten opiskelijälähtöisyys näkyy ammattikorkeakouluissa? Kuinka paljon opiskelijat kokevat pystyvänsä vaikuttamaan omiin opintoihinsa? Millaisia kokemuksia opiskelijoilla on harjoittelupaikkojen hakemisesta ja työelämäyhteistyöväylien toimivuudesta? Missä määrin opiskelijat ovat päässeet mukaan kehittämään työelämäyhteistyötä?

Yksi mahdollinen jatkotutkimuksen aihe olisi kartoittaa eri puolella Suomea toimivien ammattikorkeakoulujen käytössä olevia väyliä. Miten muissa korkeakouluissa työelämäyhteistyö on ratkaistu ja kuinka se toimii? Olisiko mahdollista kehittää kaikkien ammattikorkeakoulujen yhteiskäyttöön soveltuva väylä?

Lähteet

- Arreciado Marañón, A., & Isla Pera, M. P. 2015. Theory and practice in the construction of professional identity in nursing students: A qualitative study. *Nurse Education Today*, 35, 7, 859–863. Viitattu 6.5.2019. <http://janet.finna.fi>, PubMed.
- Ashby, S. E., Adler, J. & Herbert, L. 2016. An exploratory international study into occupational therapy students' perceptions of professional identity. *Australian Occupational Therapy Journal*, 63, 4, 233–243. Viitattu 20.2.2019. <http://janet.finna.fi>, PubMed.
- Clarke, C., Martin, M., Sadlo, G. & de-Visser, R. 2014. The Development of an Authentic Professional Identity on Role-Emerging Placements. *British Journal of Occupational Therapy*, 77, 5, 222–229. Viitattu 20.2.2019. <http://janet.finna.fi>, Cinahl.
- Eteläpelto, A. 2009. Työidentiteetti ja subjektiiviset rakenteiden ja toimijuuden ristiaallokossa. Julkaisussa *Työ, identiteetti ja oppiminen*. Toim. A. Eteläpelto, K. Collin & J. Saarinen. Helsinki: WSOYpro, 90–142.
- Eteläpelto, A. & Vähäsantanen, K. 2006. Ammatillinen identiteetti persoonallisena ja sosiaalisena konstruktiona. Julkaisussa *Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu*. Toim. A. Eteläpelto & J. Onnismäe. Aikuiskasvatuksen 46. vuosikirja. Vantaa: Kansanvalistusseura, 26–49.
- Ewertsson, M., Bagga-Gupta, S., Allvin, R., & Blomberg, K. 2017. Tensions in learning professional identities - nursing students' narratives and participation in practical skills during their clinical practice: an ethnographic study. *BMC Nursing*, 16,1, 1–8.
- Filander, K. 2006. Työ, koulutus ja katoavat ammatti-identiteetit. Julkaisussa *Elinikäisestä työstä elinikäiseen oppimiseen*. Toim. J. Mäkinen, E. Olkinuora, R. Rinne & A. Suikkanen. Keuruu: PS-kustannus, 43–60.
- Fisher, A. 2009. *Occupational therapy intervention process model*. USA: Three Star Press, Inc.
- Future Factory. Kehittämälästä sinulle! N.d. Viitattu 20.8.2019. <https://www.jamk.fi/fi/Tutkimus-ja-kehitys/future-factory/>
- Grenier, M. L. (2015). Facilitators and barriers to learning in occupational therapy fieldwork education: Student perspectives. *American Journal of Occupational Therapy*, 69(supplement_2), 1-9. Viitattu 23.8.2019. <https://janet.finna.fi>, PubMed.
- Harjoittelu avaa ovia työelämään. N.d. Viitattu 20.8.2019. <https://intra.jamk.fi/opiskelijat/harjoittelu/Sivut/default.aspx>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. 13.-14. p. Helsinki: Tammi.

Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. 2012. Viitattu 2.4.2019. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Jamk.fi Future Factory. N.d. Viitattu 11.8.2019. <https://www.jamk.fi/fi/Tutkimus-ja-kehitys/future-factory/#Mik%C3%A4%20on%20JAMK%20Future%20Factory>

jamk.fi Laatuksikirjanen. N.d. Viitattu 2.7.2019. https://www.jamk.fi/globalassets/tietoa-jamkista--about-jamk/laatu/laadunhallinta-jamkissa/jamk_laatu-esite_2018_210x210_web.pdf

Jobiili. Harjoittelupaikat sosiaali- ja terveystalouden tulevaisuuden ammattilaisille. 2019. Viitattu 20.8.2019. <https://www.jobiili.fi/#/>

Jyväskylän ammattikorkeakoulun tutkintoon johtavan koulutuksen (AMK, YAMK) opetussuunnitelmien perusteet 2019. 2019. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 13.6.2019. <https://opinto-oppaat.jamk.fi/globalassets/opinto-opas-amk/koulutusohjelmat-ja-opintotarjonta/suomenkielisten-koulutusohjelmien-opsit/2019-2020/ops-perusteet-2019.pdf>.

Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 134.

Kananen, J. 2015. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas: Miten kirjoitan kehittämistutkimuksen vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 212.

Law, M., Cooper, B., Strong, S., Stewart, D., Rigby, P. & Letts, L. 1996. The Person- Environment- Occupation Model: A transactive approach to occupational performance. Canadian Journal of Occupational Therapy, 63, 1, 9-21. Viitattu 29.4.2019. <https://janet.finna.fi>, PubMed.

Lea, S. J., Stephenson, D. & Troy, J. 2003. Higher Education Students' Attitudes to Student-Centred Learning: Beyond 'Educational Bulimia'? Studies in Higher Education, 28, 3, 321-334. Viitattu 7.8.2019. <https://janet.finna.fi>, EBSCOhost.

Occupation focused conceptual frameworks. 2011. 3. Lecture. The Person Environment Occupation Model. Figure 1. Viitattu 21.5.2019. https://vula.uct.ac.za/access/content/group/9c29ba04-b1ee-49b9-8c85-9a468b556ce2/Framework_2/lecture3.htm

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3. p. Helsinki: Sanoma Pro.

O'Neill, G. & McMahon, T. 2005. Student- centered learning: what does it mean for students and lecturers? Emerging Issues in the Practice of University Learning and Teaching. Viitattu 13.6.2019. <http://www.researchgate.net>

Pedagoginen johtaminen. N.d. Viitattu 7.7.2019. Ammatti Peda. Yksilölliset polut. http://www10.edu.fi/ammattipeda/?sivu=pedagoginen_johtaminen

Rodger, S., Fitzgerald, C., Davila, W., Millar, F. & Allison, H. 2011. What makes a quality occupational therapy practice placement? Students' and practice educators' perspectives. Australian Occupational Therapy Journal, 58, 195-202. Viitattu 28.8.2019. <https://janet.finna.fi>, PubMed.

Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). 2015. Viitattu 28.7.2019. http://www.ehea.info/media.ehea.info/file/2015_Yerevan/72/7/European_Standards_and_Guidelines_for_Quality_Assurance_in_the_EHEA_2015_MC_613727.pdf

Strong, S., Rigby, P., Stewart, D., Law, M., Letts, L. & Cooper, B. 1999. Application of the Person-Environment-Occupation Model: A practical tool. Canadian Journal of Occupational Therapy, 66, 3, 122-133. Viitattu 29.4.2019. <https://janet.finna.fi>, PubMed.

Student-centered learning. 2014. The Glossary of Education Reform. Viitattu 13.6.2019. <https://www.edglossary.org/student-centered-learning/>

Suhonen, R., Axelin, A. & Stolt, M. 2016. Erilaiset kirjallisuuskatsaukset. Julkaisussa Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. Toim. M. Stolt, A. Axelin & R. Suhonen. 2. korjattu painos. Turku: Turun yliopisto. Hoitotieteen laitoksen julkaisuja. Tutkimuksia ja raportteja. Sarja A73, 7–22.

tiitus.fi 2019. Viitattu 11.8.2019. <https://www.tiitus.fi/>

Toikko, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta: Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistumiseen ja tiedontuotantoon. Tampere: Tampere University Press.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tuudo. N.d. Viitattu 1.5.2019. Mobiilisovellus.

Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa. N.d. Viitattu 29.4.2019. Asiantuntijuus, toimijuus ja työelämätaidot (TYÖPEDA). <https://www.tyopedafi/>

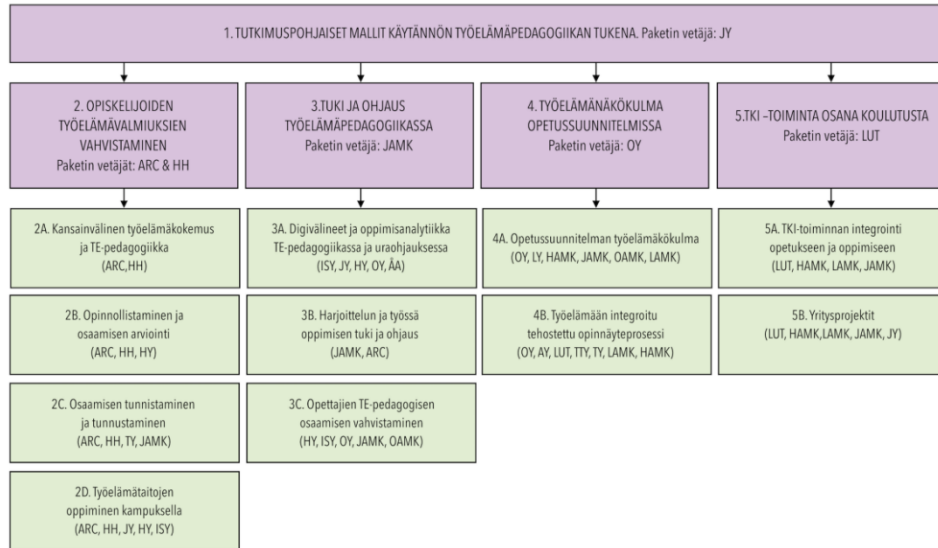
Vanttaja, M. & Järvinen, T. 2006. Oppiminen ja identiteetti muuttuvassa yhteiskunnassa. Julkaisussa Elinkautisesta työstä elinikäiseen oppimiseen. Toim. J. Mäkinen, E. Olkinuora, R. Rinne & A. Suikkanen. Keuruu: PS-kustannus, 27–42.

Virtanen, P., Suoheimo, M., Lamminmäki, S., Ahonen, P. & Suokas, M. 2011. Matkaopas asiakaslähtöisten sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämiseen. Tekesin katsaus 281/2011. Helsinki: Tekes.

Weaver, R., Peters, K., Koch, J., & Wilson, I. 2011. "Part of the team": professional identity and social exclusivity in medical students. *Medical Education*, 45, 12, 1220–1229. Viitattu 7.5.2019. <https://janet.finna.fi>, Cinahl.

Liitteet

Liite 1. TYÖPEDA- hankkeen työpaketit

Liite 2. Opinnäytetyössä tarkastellut hankkeet

- AMK-TOTEEMI <https://www.amktoteemi.fi/fi/perustiedot>
- YTYÄ-hanke <https://www.metropolia.fi/tutkimus-kehittaminen-ja-innovaatiot/hankkeet/ytva-yrittajyyden-yrittajamaisen-toiminnan-ja-tyoelamaosaamisen-edistaminen/>
- Osaamisella soteen -hanke <https://amkterveysala.files.wordpress.com/2018/09/10-9-2018-okm-osaamisella-soteen-katsaus.pdf>
- eAMK-hanke <https://www.eamk.fi/fi/projekti/>
- Hämeen NÄKY -hanke <http://www.hamechamber.fi/vaikuttamisen-toimenpiteit>
- Opinnoista osaajaksi -hanke https://www.hel.fi/hel2/Helsinginseutu/Hankkeet/Koko/OpOs/OpOs_loppuesite.pdf
- OVET-hanke <http://ovethanke.fi/>
(<https://www.ulapland.fi/loader.aspx?id=b2948e8e-6348-4a56-b54e-76eb23829b85>)
- Verkkovirta-hanke <https://www.metropolia.fi/tutkimus-kehittaminen-ja-innovaatiot/hankkeet/verkkovirta/>
- Osaamisperustaisuus korkeakouluissa (ESR) -hanke <http://ospe.utu.fi/>